

Sara van Gennip
Jelmer Soes

WACHTEN OP HET WONDER

Theater
80 – 120 minuten

Versie: 18 februari 2010

Personages (in volgorde van opkomst):

Veerle, tiener

Esther, Veerle's moeder, gescheiden

Sander, Eshters vriend

Timo, Veerle's broertje

Herder (rond het jaar '0)

Tempelknecht (in oud Athene)

Pidronteas (idem)

Silias, zoon van Pidronteas (idem)

Miriam

Baruch, Miriams kind

Ibrahim, zwager van Miriam

Abraham, broer van Miriam

Paus Adrianus (1523)

Dienaar I (idem)

Dienaar II (idem)

Maria van Agreda (1824)

Birgitta van Zweden (idem)

Anna Katharina (idem)

Priester (1523)

Meneer (tijdens WOII)

Mevrouw (idem)

Kinderen: **Gaia, Rachel, Samuël, Ruth, Eva**

Buurvrouw

© Sara van Gennip, Jelmer Soes

1. Hallo Amerika

*Veerle alleen op. Ze leest een brief voor, die ze tegelijkertijd schrijft.
Soms maakt ze dus vergissingen of wijzigt ze stukjes.*

Veerle

Beste...

Lieve...

Pap...

Vader...

Martin,

Hoi pap,

Hallo,

Hier maar weer eens een brief, dan ben ik tenminste bezig, lijkt het of ik wat doe.

Komen mijn brieven wel bij je aan?

Ik heb geen idee eigenlijk.

In mijn vorige brief zei ik dat me dat ook niet uitmaakte, maar dat weet ik eigenlijk niet zo zeker –
nee...

maar dat betwijfel ik - nee...

maar het maakt me wel uit.

Ik hoop dat je ze leest.

Dat ik niet de afgelopen jaren tegen lucht heb zitten schrijven.

Of dat de één of andere rare Amerikaan al die brieven krijgt, en ze laat vertalen, en weet ik veel...
dat ie ze naar de krant stuurt ofzo.

Zou kunnen toch?

Dat heel krantenlezend Amerika met me meeleeft en dat er mensen zijn die al die stukjes bewaren...
voor wie?

Voor wie of wat zou je mijn brieven bewaren?

Jij hoeft ze niet te bewaren hoor, ik hoop alleen maar dat je ze leest.

Waarschijnlijk ben je heel druk, dat je daarom niet terug kan schrijven.

Of misschien kun je geen Nederlands meer lezen of schrijven, maar dan mag het ook in het Engels
hoor!

Of moet ik in het Engels schrijven?

Dear Martin,

dear dad,

eh...

Op school gaat het slecht.

Op school gaat het niet zo heel erg goed.

Op school gaat het redelijk.

Matig.

Op school gaat het wel aardig.

Ik red me wel, haal voldoende enzo, maar het is gewoon een rotschool.

Echt, je ziet het aan iedereen.

Geen inspiratie, geen fantasie, geen vrolijkheid.

Iedereen doet wat er van hem wordt gevraagd en zet geen stap extra - ook leraren niet, die ratelen
wat standaardverhaaltjes af en verder stinken ze alleen maar naar...

muffe koffie en natte hond...
oude, natte hond...
muffe, zure koffie en oude natte hond.
Ja.

Oma is ziek.
Heel erg ziek.
Ze ligt al twee weken in het ziekenhuis.
Het duurt niet lang meer, zeggen ze
Mama gaat er bijna elke dag even langs.

Uiteraard hét moment voor Sander, jouw Grote Opvolger, om haar steun en toeverlaat te zijn.
Hij heeft nu echt definitief zijn plek ingenomen naast mama in bed.
De smeerlap.
Hij is bij ons 'ingetrokken'.
Een proeftijd, zegt mama.
Jaja.
Ongelooflijk dat die gast gewoon doet alsof het altijd zo heeft moeten zijn.
Alsof wij al die jaren op hem hebben zitten wachten, echt dat straalt ie aan alle kanten uit.

Maar ik heb nergens op zitten wachten.
Ja, op jou misschien.
Ik weet wel waarom je weg bent gegaan.
Nou ja, vooral hoe en wanneer.
En ik snap ook wel waarom je naar Amerika wilde - dat lijkt me ook echt geweldig daar.
Maar kon je ons niet meenemen?
Of mij dan?
Man, ik ben gebóren voor Amerika, echt...
de zon, de eindeloze wegen... New York...
Weet je, als het nou echt zo is dat mijn brieven daar in de kranten worden gedrukt, dan ben ik vast mega-populair en zou het goed zijn als ik binnenkort eens een keer langs zou komen, toch?
Een soort tournee...

Maar voorlopig zit ik hier.
En moet ik steeds meer moeite doen om die Sander te omzeilen.
Ja, ik ben kwaad op hem.
Hij respecteert ons gezin niet.
Het is altijd wij drieën geweest - mama, Timo en ik, en jij ergens ver weg in Amerika
Jij mijn brievenbus, zo was het OK, maar het kon weer eens niet gewoon blijven zoals het was.
Sander past hier gewoon niet.
Hij is te netjes, te opgewekt, te braaf.
Maar mama kwijlt op hem.
Ze is maar wat blij dat ze weer iemand naast zich heeft.
Dat kan ik ook wel weer begrijpen...

Nou, mocht half Amerika vandaag weer hebben meegelezen: de hartelijke groeten hier uit Nederland,
bedankt weer voor het meeleven, en mocht je willen reageren, mijn adres staat weer onderaan de
brief... dat geldt ook voor jou pap!

Groetjes, Veerle

Eerste novene

Leven.

Dat is geen wonder.

Leven doe je door adem te halen.

En ademen gaat vanzelf.

Ook al wil je het zelf niet, je lichaam wil.

Je longen willen.

Ze vragen niet aan jou of het mag.

Of het goed is als ze je leven langer maken.

Ze doen het gewoon.

Elke minuut vijftien keer.

Ieder uur negenhonderd kansen op een nieuw leven.

Ademen.

Je doet het gewoon.

En je vergeet het.

In plaats daarvan luister je naar stemmen van anderen.

Naar reclames in de supermarkt.

Naar muziek in je oren.

*En minstens vijftien keer per minuut denk je dat je er niet genoeg aan doet,
aan dat leven.*

Dat het beter kan.

Sneller, efficiënter, completer.

Echter.

Je leest het.

Je ziet het op tv.

Je leeft het leven waar je zelf voor kiest.

Met minder neem je geen genoegen.

Zo hoort dat.

Maar er was ook een kans dat je werd geboren tussen sneeuwvlaktes.

Of in een hutje aan de oever van de rivier.

En dat je een leven leefde dat door niemand werd opgemerkt.

Misschien had je een gezin.

Misschien was je alleen.

En werd je 's ochtends wakker voor de zon opkwam.

En haalde je even diep adem.

Om te voelen dat je dat nog kon.

En om te weten, in die stilte, dat jouw adem het enige was dat telde.

En stond je op.

Sta op.

Dat is een gewone zin, een gewone actie.

Opstaan.

Je bed uitkomen, de dag beginnen.

Je benen voelen, je spieren, je voeten op de grond.

Er zijn, als het moet.

Gaan, als het je wordt gevraagd.

Terugkomen, als je wordt geroepen.

Je leeft.

Je haalt adem, gemiddeld vijftien keer per minuut

Een leven van jou, van God misschien, maar verder van niemand.

Zou je willen dat het van iedereen was?

Van alle tijden?

Zou je wensen dat je kracht stil was, en dat je iets bijzonders moest doen?

Een weg banen.

Muren openbreken.

Of muren optrekken waar bescherming nodig was.

Dat je moest zorgen en dat je dat ook deed

Geen wonder.

Zo was je.

Zo ben je.

Zo wil je zijn.

Maak dat mijn liefde sterk is.

Maak mijn kracht stil en rustig.

Open mijn ogen en maak dat ik opsta.

2. Ik schreeuw helemaal niet

Veerle en Esther ruziën door het einde van de muziek heen. Steeds duidelijker hoorbaar.

Veerle

Nee. Nee. Nee.

Ik wil het er niet over hebben!

Esther

Kan me niet schelen, ik wel!

Veerle

Pech!

Esther

We praten! Nu!

Veerle

Praten, praten? Je schreeuwt!

Esther

Ik schreeuw helemaal niet!

Veerle

Ik wil het niet over hem hebben.

Esther

Je gaat je maar eens normaal gedragen, Veerle

Je kunt hem niet blijven ontwijken

Jullie wonen in één huis.

Veerle

Dat is niet mijn keuze.

Esther

Wat?

Veerle

Dat hij in dit huis woont

Als hij weggaat doe ik weer normaal.

Esther

Misschien kun je ook eens aan een ander denken?

Voor mij is dit ook niet makkelijk.

Veerle

Alsof je wel aan mij hebt gedacht!

Esther

Sander doet zo zijn best.

Gaan we eindelijk eens naar de film

Timo in de startblokken
Iedereen heeft er zin in
Behalve jij, dus blijf je maar weer thuis

Veerle

Timo is een verrader!

Esther

Ophouden!

Veerle

Prima! Ik ben naar mijn kamer.

Esther

Jij blijft hier!

Veerle

Ik ben al onderweg!

Esther

Praat met me

Veerle

Er valt niets meer te praten.
Jij kiest toch altijd zijn kant.

Esther

Veer, alsjeblieft.

Veerle

Ik ben op mn kamer. Dag!

Veerle loopt weg. Slaat hard de deur dicht.

Esther zucht.

Vouwt haar handen ineen, begint warrig een gebed

Esther

Lieve God, vergeef ons al dat gescheld en gevloek
Help ons, help me met Veerle
Leen mij uw wijsheid
Wees het licht op ons pad –

Veerle trekt de deur weer open.

Veerle

Niet tegen me praten als ik allang weg ben!
Dat versta ik toch niet!

Veerle trekt de deur weer dicht.

Esther

In Jezus' naam, amen.

3. Hallo lucht

Veerle in haar kamer, ploft neer op haar bed

Veerle

het is toch allemaal lucht hier
lucht waar je tegenaan praat
ze luisteren niet
je luistert niet
ik kan honderd keer iets zeggen maar je luistert niet
iedereen heeft z'n oordeel al klaar voordat ik iets gezegd heb.

Ik zeg niks meer

waarom praat ik dan?

hallo lucht
beste lucht
je hebt geen oren dus je kunt me niet horen
maar je hebt ook geen mond, dat is dan wel weer prettig
laat je me tenminste uitpraten
lucht
lucht

o, lucht, die luistert en stil is
soms ben je warm
soms koud
soms zit je vol met vliegtuigen
soms overspoel je ons met regen
dan doen we een regendans
o nee, dat doe je juist als er nog geen regen is
stelletje gekken, beetje lopen dansen en bidden om regen
dat de lucht zich mag openbreken
dat God regen mag geven
God
de lucht

Lucht, ook wel God genoemd
sommigen noemen je God
'God zweeft hier ergens in ons midden'
jaja
een wolk zeker, of een soort mist... mistflard
alsof er iemand heeft zitten roken hier
en dat die lucht nog in de kamer hangt
zou je God kunnen ruiken?
God, kan ik u ruiken?
Vast wel.
Hoe ruikt gij, God?
Hoe ruikt u
U is beter dan, toch?
Ruikt u ergens naar?

Beste God,
U bestaat niet, dus kan ik gewoon praten
praten zo veel als ik wil
Waarom hebt u de wereld geschapen?
Goeie vraag
Nee dat zeg jij, Veerle
Dat is geen antwoord van God
God heeft namelijk geen flauw idee waarom ie de wereld heeft geschapen
met al die ellende
en moeders die geen reet van hun dochter snappen

Beste God,
Het spijt me dat ik zo kwaad ben
ik zal het er verder niet over hebben
O God, geef mij kracht voor de repetitie Duits morgen
O God, geef mij wijsheid voor het leren van de woordjes.
O God...

Gaat over in gebed van Esther

Esther

O God, wilt u bij mijn moeder zijn
Wilt u haar pijn wegnemen
En maken dat ze vredig heen kan gaan
Geef mij de kracht om dit gezin één te laten zijn.
Geef me steun om een goede moeder te zijn.
Breng rust in dit gezin, alstublieft
Zorg dat Timo zich beter kan concentreren op school.
Laat Veerle weten dat ik van haar houd.
Geef dat Sander zich thuis voelt bij ons.
God.
Help ons.
Help mij om sterk te zijn.
In Jezus' naam, amen.

Veerle staat op de gang en heeft het allemaal gehoord. Nog voor het gebed eindigt, loopt ze weg, met een mengeling van nieuwsgierigheid en schaamte.

4. Choco

*Esther staat aan het fornuis. Ze zoekt ingrediënten bij elkaar.
Veerle verschijnt in de deuropening.*

Esther

Cacao. Melk. Basterdsuiker.

Even kijken.

Bruine of witte?

Bruine of...

[merkt Veerle op]

Hee

Veerle

Ik wilde net weer *[naar boven gaan.]*

Esther

Chocolademelk.

Met witte of bruine basterdsuiker?

Veerle

Met cacao.

Esther

Ja, helder licht.

Maar welke suiker?

Veerle

Witte?

Esther

Goed.

Als het mislukt, drink jij de hele pan leeg

Veerle en Esther lachen wat ongemakkelijk.

Veerle

Mam?

Esther

Ja?

Veerle

Sorry

Dat ik zo doe

Esther

Hoe doe?

Veerle

Gewoon

Kwaad
Op van alles en iedereen
En jij dan met dat gesus.
Laat me gewoon.

Esther

Ja. Goed. Oke.
Dan probeer ik dat.
Ja.

Stilte.

Veerle

Ga je straks naar oma?

Esther

Ja

Veerle

Mag ik mee?

Esther

Als je dat graag wil
Het is niet gezellig of zo hoor, zo'n ziekenhuis

Veerle

Maakt niet uit
...
Ik liep net langs je kamer.
En ik hoorde dat je...
Ja, hoe zeg je dat...

Esther

Wat?

Veerle

Ik had het misschien niet mogen horen maar...

Esther

Ja?

Veerle

Ik liep net over de gang

Esther

Ja, en...?

Veerle

Toen hoorde ik je praten...
Met iemand.

Esther

Oh! Aha.

Veerle

Was je nou aan het bidden?

Esther

Ja

Ja, ik was aan het bidden ja

Veerle

Waarom?

Esther

Gewoon.

Omdat dat misschien helpt.

Veerle

Geloof je daar echt in?

Esther

Denk het wel ja.

Is dat zo gek?

Veerle

Ja.

Esther

Hoeho?

Veerle

Nou, God bestaat toch niet?

Esther

Wie zegt dat?

Veerle

Iedereen!

Esther

Wie is iedereen?

Veerle

Iedereen!

Esther

Ik loop er niet mee te koop,

Dus praat er ook maar niet over met Timo of Sander.

Veerle

Met Sander praat ik er zeker niet over.

Esther

...

Veerle

En wat zeg je dan allemaal?
Tegen God?

Esther

Ik vraag vooral heel veel
Misschien wel teveel
Of hij voor ons wil zorgen
En voor anderen
En ik vraag hem om er wel goed op te letten of jij je huiswerk maakt

Veerle

Nee! Serieus?

Esther

Grapje

Veerle

Helpt het?

Esther

Ja.

Veerle

Ja? Zie je resultaat? Haal ik goeie cijfers?

Esther

Daar gaat het niet om.
Ik kan ook gewoon dingen kwijt
Als ik me zorgen maak.
Dan leg ik ze aan God voor en dan voelt dat ietsje lichter.
Denk ik...

Veerle

Jaja.

Esther

Nou zo raar is dat niet hoor.
Mensen doen het al eeuwen.
Misschien moet je het ook eens proberen, je zult merken –

De deur vliegt open. Sander en Timo komen binnen.

Timo

En dat ie dan
Zo 'pats!',
hem vol in zijn gezicht slaat!
Serieus! Zag je die tand vliegen?

Sander

Timo!

Er zijn vrouwen bij.

Die houden niet van die bloederige verhalen van jou.

Timo

Oh! En jij zei net nog dat het jouw favoriete stukje was,

Dat die auto de wasserette invloog!

Dat was toch ook best gruwelijk!

Sander kust Esther.

Sander

Stil nou man, anders mogen we nooit meer naar de film.

Esther

Leuk gehad, mannen?

Veerle

Ik ben weg.

Esther

Veerle, ik had choco voor je.

Veerle

Geef maar mee.

Esther

Het is nog niet klaar.

Sander

Drink lekker hier op joh.

Veerle

Waarom zou ik, joh?

Esther

Veerle.

Sander

Zullen we volgende week anders met z'n vieren naar de film?

Mag Veerle kiezen.

Timo

No way! Dan wordt het vast zo'n chickflick.

Esther

Chickf...-

Sander

-lik?

Timo

Ja

...

Meisjeszooi!

Met liefde enzo, en zoenen en huilen en... roze

Chickflick!

[doelend op Esther/Sander] Bejaarden...

Esther

Heb jij vanavond nog niet genoeg mannenactie gezien dan?

Timo

Echt niet!

Volgende week gaat er een horror in première.

's Nachts in een museum... And they're not alone!

Doet Veerle haar ogen maar dicht.

Veerle

Kijk.

Nog een reden.

Veerle loopt de keuken uit.

Esther

Veer, je cho...-

Veerle

Andere keer!

5. Popcorn

Veerle zit aan haar bureau.

Timo

Veerle!

Veerle

Nee.

Timo stormt de deur binnen

Timo

Ben je nou nog niet klaar met school? Super nerd!

Ik was nog helemaal niet klaar met vertellen over de film. Er was namelijk ook zo'n scène waarin een bejaarde de straat over wil steken, en dan razen er wel twintig tanks langs! Serieus! Je had dat hoofd moeten zien. Ze keek echt zo: *[trekt een zuur gezicht.]* Kijk nou even Veerle! Kijk, zo keek ze: *[trekt een zuur gezicht.]* En precies op dat moment zegt Sander:

Veerle

Houd je kop.

Stilte.

Timo

Wat is er nou?

Veerle

Niets.

Timo

Wil je niet weten hoe het was?

Veerle

Nee.

Timo

Maar het was heel leuk!

Veerle

Onmogelijk. Met die kwal?

Timo

Wat? Sander?

Veerle

Zie je het dan niet?

Hij probeert je om te kopen.

Met filmpjes, coole verhalen en met popcorn.

Ik leen me daar niet voor.

Timo

Ik dacht...

Ik had het idee dat hij het best leuk vond.

[Veerle schudt haar hoofd.]

Timo

Kom je mee naar beneden?

Ik heb wat choco voor je bewaard.

Veerle

Nee, dank je.

Timo loopt de kamer uit.

Loopt daarna voorzichtig weer terug.

Timo

Veerle?

Veerle

Ja.

Timo

Ik zou het echt tof vinden als je meeding.

Veerle

Nee.

Timo

Ik zal het niet over de film hebben.

Veerle, schreeuwt plots

Stik in je film!

Het gaat niet om die rotfilm.

Het gaat erom dat jij je zo makkelijk laat inpalmen.

Door de kwal, die beukenoot, die rotzak!

Wat ben jij verschrikkelijk dom.

Wij kunnen nooit familie van elkaar zijn!

Waarom zijn jij en mama zó blind, en zie ik alles?

Timo

Maar...

Veerle

Houd je kop.

Eruit!

Nu! Rot op!

Timo loopt bedremmeld weg.

Veerle schopt tegen haar bureaustoel, laat zich dan op haar bed vallen.

Veerle

Shit

Sorry. Sorry.

Ik bedoelde het niet...

Ik ben niet echt zo.

In het echt ben ik heel anders.

Nee!

Niet liegen.

Dit ben ik.

Sorry.

*Veerle gaat recht overeind zitten. Ze vouwt onhandig haar handen ineen.
Sluit haar ogen. Spijkt een aantal keer of niemand haar ziet.*

Veerle

En dan nog wat, God

Sorry

wilde ik zeggen

tegen iedereen, dus ook tegen U

Sorry

Dus...

Een tijdje is het stil. Ze opent haar ogen weer.

Zo

Dat ook weer gezegd

Niemand die het hoort

Ze gaapt

Hoe laat is het?

God, wat ben ik moe

Moe lijf, vol hoofd

Al dat gedenk gedenk gedenk

het houdt niet op

wedden dat ik niet kan slapen

Komt mama weer met d'r goede adviezen

lekker een boek lezen

glaasje warme melk

schaapjes tellen

Ze laat zich onderuit zakken

schapen tellen

waarom zou je schapen willen tellen als je moet slapen?

waarom geen koeien?

of wasberen

of

potvissen

wat heeft het tellen van schapen nou met slapen te maken?

ja, het rijmt

schapen, slapen
maar verder...
misschien omdat ze zo saai zijn

schapen tellen...

En waar haal je zo snel schapen vandaan als je ze nodig hebt...

6. Schapen

Een tijdje is het stil. Dan gaan de muren van Veerles kamer open, ze schuiven weg en een nieuwe ruimte ontstaat. Die is onbegrensd. Veerle merkt het, schrikt op, gaat staan. Het is schemerdonker. Even kan ze aan de situatie wennen. Dan komt er een schaap binnengelopen. Voorzichtig, bangig. En nog één. Veerle staat op. Weet niet goed wat ze ermee aan moet. Bedenkt zich dan iets. Terwijl ze voorzichtig verder loopt, de richting in waar de schapen vandaan kwamen:

Eén...

Twee...

Drie...

etc.

Na een poosje tellen blijft ze plotseling stokstijf staan. Ze is bij een vuurtje aangekomen, waar een herder bij zit, op een boomstronk. Een tijd lang merkt hij haar niet op.

Veerle

Hallo?

Herder

Wat?!

Hij schiet omhoog, trekt een mes

Veerle

Wie bent u?

Herder

Wie -

Wat -

Ik -

Ja nou is het genoeg geweest hè

Ik ben verdomme geen herberg

Opgesodemieterd

Mieter op

Weg!

Veerle rent weg, geschrokken. Als ze uit zicht is, kalmeert de herder wat. Tot ie ontdekt dat een deel van zijn schapen met haar mee is gelopen

Herder

Wel alle-

Kom hier

Kom terug

Kom terug, vuile dief

Mijn schapen

Waar is ze

Waar is dat -

Daar!

Daar ben je,

Wat dacht je te gaan doen!

Veerle

Ik dacht helemaal niets
Ik ga gewoon weg want ik moest weg
Maar waar...

Ze kijkt vertwijfeld om zich heen. Ze loopt heen en weer, zoekend.

Herder

Waar wat?

Veerle

Mijn kamer
Hier was net mijn kamer

Herder

Er zijn hier geen kamers
Je komt mijn schapen stelen en niets anders

Veerle

Je schapen stelen?

Herder

Niet zo onschuldig doen
Je zou niet de eerste zijn
En wat heb ik jullie misdaan?
Nou?

Veerle

Niets

Herder

Niets nee
Als iedereen me nou eens met rust liet

Veerle

En mij

Herder

Wat?

Veerle

Met rust liet
Mij ook
Iedereen

Herder weet niet hoe hier op te reageren. Terwijl Veerle nog steeds zoekt, probeert hij zijn schapen weer bij elkaar te krijgen.

Herder

En die vreemde kleren

Ik vertrouw er niks van
Van wat voor volk ben jij?

Veerle

Volk?

Herder

Of werk je voor de keizer?
Werk je voor Augustus?

Veerle

Wie?

Nee

Herder

Ben je een Romein?

Veerle

Ik ben Nederlander

Herder

Neder...

Ken ik niet

Veerle geeft het zoeken op.

Veerle

Ik hoef je schapen niet
Ik kom ze niet stelen

Herder

Wat kom je dan doen?

Veerle

Geen idee

Ik ging schapen tellen

Herder

Je hoeft mijn schapen niet te tellen
Ik weet precies hoeveel het er zijn

Veerle

Ja zeg

Wist ik veel

Gewoon een beetje schapen tellen en opeens sta je in het donker

Herder

Heb je het koud?

Veerle rillend

Mwoah

Herder

Waar moet je naartoe?

Veerle

Nergens

Herder

Dat is toch niet...

Hoe oud ben je?

Veerle

Vijftien

Herder

Wie zorgt er voor je?

Veerle

Niemand

Hou op met vragen

Alle schapen zijn weer bij elkaar. Herder gaat hoofdschuddend bij het vuur zitten. Veerle weifelt een poosje, komt dan dichtbij het vuur staan.

Herder

Het is een moeilijke tijd

Als ik niet goed blijf opletten, pakken ze me mijn kudde af

Veerle

Waarom?

Herder

Mensen hebben honger

Het is een schroeiend droge zomer geweest

Oogsten zijn mislukt

Als het niet een groep wolven is die een schaapje willen meepikken, dan wel hongerige mensen

Veerle

Ik hoef niets te eten

Kan ik nog wel even blijven?

Herder

Niet zo lang als dat stelletje laatst

Veerle

Stelletje?

Herder

Ach, mannetje en vrouwtje, beiden overstuur

Liefdesproblemen, ten einde raad

In het holst van de nacht

Wat moet je dan

Ik heb ze hier laten slapen

Ik hou niet van al die drukte maar je laat mensen toch ook niet rondzwerven
Daar komen maar ongelukken van
...
Gewoon bij het vuur zitten en je mond houden
Ik heb alweer te veel teveel gezegd

Tweede novene

*Je wordt wakker in een hotelkamer
Je wordt wakker in een hutje aan de oever van de rivier
Je wordt wakker op de Syberische hoogvlakte
Je wordt wakker op aarde*

*De muren van zijn huis zijn warm
Je wordt een deel van hen als je ze zachtjes raakt
met een handpalm, een schouder, een blik in de verte
Ze vormen zich naar jou
Dat is wonen
Dat heet huis
Warmte creëren voor de ander
Jouw warmte voor hem
Hij is een vader, een moeder, broer en zus,
geliefde*

*Je wordt wakker op een boot in de Stille Oceaan
Je wordt wakker in een trein naar de bergen
Je wordt wakker op het strand, verbrand
Je wordt wakker op aarde*

*Meestal is er daglicht
Tenzij je te dicht bij de noord- of zuidpool bent
Vaak komt dat niet voor
Soms ben je dichtbevolkt
Meestal heb je een onmetelijk landschap rond je ene ziel
zie je je droom weer gaan
verdwijnen, ergens achter een bergketen
Dan ben je weer alleen
En begint opnieuw een leven in de kou*

*Je wordt wakker
van gordijnlicht op je gezicht
Hij heeft de ramen open gezet
Eén enkele
krachtig stille beweging
naar buiten.*

7. Groen gras

Herder

Heb je het koud?

...

Meisje?

...

Slaap je?

[Tegen schaaap.]

Ze slaapt.

Dat is prima.

Wat?

Je moet niet zo naar me kijken.

Jij moet eens meer eten, in de plaats van dat kijken de hele tijd.

Ja.

Gertrude!

Gertrude, wat zeg ik nou net?

Nou niet zo schaaplichtig naar me kijken.

Ophouden!

Het is eten of slapen.

Kijk dat gras nou eens.

Heerlijk vers groen gras.

Het lijkt maar niet op te gaan.

We zouden hier eeuwig kunnen blijven.

Voor altijd op ditzelfde stukje grond,

onder deze hemel,

bij dit vuur.

Wat denk je?

Petronella? Nou niet doen alsof je slaapt.

Denk je dat het ons rust biedt eens wat langer

op één plek te blijven?

Het zou kunnen.

Ja.

Misschien heb je gelijk.

Ik ben dit niet gewend.

Wij zijn dit niet gewend.

Dat is het.

Wij reizen, jullie grazen, ik hoed,

ik waak over jullie, mijn schapen.

Dat maakt mij herder.

Ben ik nog herder als ik op één plek blijf,

niet verder trek naar daar waar het groen is?

Een gekke oude man.

Dat ben ik.

Ssst. Stil!

Constantine! Stil toch, ik kan niet denken met dat geblaas.

Nee, het is niet zachtjes.

Van allen blaas jij het hardst.

Nee, het geeft niet.

Goed goed goed.

Nu niet meer aan mijn hoofd zeuren.

De waarheid is:

Het lijkt me niet zo gek,

om hier te blijven,

Niet meer op jacht naar een nieuw groen veld,

maar hier blijven.

en een nieuwe weg inslaan.

8. Mensen met sproeten geloven niet

Veerle

Waar gaan we heen?

Herder

Jij slaapt.

Veerle

Nee.

Ik sliep.

Herder

Je moet niet zo op Geraldine liggen.

Dat heeft ze liever niet.

Veerle

Sorry.

Herder

Niet tegen mij.

Tegen haar.

Je lag tenslotte niet op mij,

Of wel?

Veerle

Ik geloof het niet.

Herder

Jij gelooft überhaupt niet.

Veerle

Nee?

Herder

Nee.

Dat zie ik zo.

Veerle

Waarom?

Herder

Aan je sproeten.

Mensen met sproeten geloven niet.

Of in ieder geval: niet echt.

Staat er in de geschriften iets over mensen met sproeten?

Veerle

Nee?

Herder

Zie!

Daar heb je het al!

Stilte.

Veerle

Hoe ging het verder?

Herder

Wat?

Veerle

Het verhaal.

Die mensen die u onderdak gaf.

Herder

Ik weet niet waar je het over hebt.

Ik geef nooit iemand onderdak.

Zie ik eruit als een herberg?

Veerle

Nee,

Maar, u geeft mij wel onderdak.

Herder

Niets daarvan.

Jij neemt mijn onderdak.

En technisch gezien is hier helemaal geen onderdak.

Twee leugens dus.

Veerle

Sorry.

Ze lopen een stukje weg van het kampvuur

Herder

Ach goed goed.

Omdat Geraldine het zo'n leuk verhaal vindt.

Ze bleven drie nachten.

De eerste nacht kwam zij.

Huilend.

Ik houd niet van huilende vrouwen.

Je wordt er maar nat van.

En overstuur.

Geen zinnig woord kwam er uit.

Dus had ik liever dat ze ging slapen.

Voor je het weet moet je al die problemen aanhoren.

Een mooi meisje was het. Dat wel.

De tweede nacht kwam hij.

De herder spitst zijn oren

Ssst!
Stil!

Herder verstart.

Veerle, fluisterend

Wat is er?

Herder

Ssssssssst!

Ook Veerle doodstil.

Herder

Het is niets.

Waar was ik.

Constantine.

Waar was ik? Jij houdt dat altijd goed bij.

Veerle

U was bij de tweede nacht.

Herder

Goed.

Dank je Constantine.

De tweede nacht verscheen er een jongeman.

Woedend. Zwaaiend met een fakkel,

dat ik er met zijn verloofde van door zou zijn gegaan.

Poeh poeh, zo'n ventje nog.

Net vier baardharen op zijn kin.

Dreigend stapt hij op me af, heft zijn arm op en...

Esther

Veerle?

Esther verschijnt in de deuropening.

Esther

Wat doe jij nou op de grond?

Herder

Nog zo'n vrouw.

Het moet hier niet gekker worden.

Esther

Heb je even?

Veerle

Ik geloof van wel.

Herder

Wel ja.

Kom. Geraldine, Constantine, Petronella, Gertrude en Monique:

We gaan.

Tot ziens Veerle.

Veerle

Wacht.

Esther

Waarop?

Herder

Ik wacht nooit.

Dat is zonde van de tijd.

Herder en schapen verdwijnen.

Esther

Gaat het wel?

Veerle

Het gaat prima.

Je bent naar oma geweest hè?

Esther

Je was in slaap gevallen

Wilde je niet wakker maken

Veerle

Geeft niet

Stilte.

God is ook een soort van herder hé?

Esther

Sommige mensen maken die vergelijking ja.

Een herder hoedt zijn schapen,

God zijn mensen.

Veerle

Weet Sander eigenlijk dat jij bidt?

Esther

Nee.

Niemand.

Of, naja, jij nu dan.

Veerle

Ik dacht dat geloven iets was, dat mensen graag wilden delen.
Van die Halleluja kerken.
Waar mensen om het hardst zingen en bidden en huilen.

Esther

Ja.
Dat kan natuurlijk,
Maar van mij hoeft het niet zo nodig.

Veerle

Maar als God zo belangrijk voor jou is,
Waarom wil je dan niet dat Timo en ik hem ook kennen?

Esther

Ik wilde jullie niets opdringen.

Veerle

En Sander?

Esther

Die zou het niet begrijpen.
Die is daar veel te nuchter voor.

Veerle

Gelooft papa?

Esther

Dat weet ik niet.
Ooit wel.
Maar dat geldt voor zowel papa als Sander als voor mij:
We zijn allemaal zeer gelovig opgevoed,
Maar soms werkt dat juist averechts.

Veerle

Hoe bedoel je?

Esther

Nou, jij ontdekt het nu vanuit jezelf.
Maar wij werden iedere zondagochtend hardhandig meegesleurd naar de kerk,
Om te bidden en te zingen en er was echt geen gesprek over mogelijk dat God misschien niet zou bestaan.
Veel mensen die zo streng gelovig werden opgevoed, kregen daar een afkeer van en uiteindelijk namen ze dat God kwalijk.

Veerle

Terwijl dat eigenlijk aan die ouders lag.

Esther

Ouders doen wel eens rare dingen.

Veerle

Daar weet ik alles van!

Esther

Maar meestal omdat ze denken dat het goed is.

Veerle

Timo kan het wel goed vinden hè, met Sander?

Esther

Gelukkig wel.

Timo is vooral blij dat er weer een man in huis is.

Veerle

Misschien is dat ook wel goed.

Voor hem.

Esther

Kom.

Beneden heb ik nog iets lekkers staan.

Veerle

Nee, dank je.

Ik blijf nog even hier.

Esther

Wat je wilt.

Esther wil de deur uitlopen.

Veerle

Mam?

Esther

Ja?

Veerle

Is het waar dat mensen met sproeten nooit gelovig zijn?

Esther

Hoe kom je daar nou bij?

Veerle

Mensen in de bijbel hebben nooit sproeten.

Esther

En ze hebben ook geen blonde haren en blauwe ogen,
of een been of een arm minder.

Maar dan kun je nog steeds geloven.

Veerle

Misschien.

9. Moe

Sander zit op de bank. Esther komt binnen, gaat naast hem zitten.

Sander

Hoe was het?

Esther

Boven?

Sander

Nee

Bij je moeder

Esther

Zwaar

Sander

Blijft je moeder daar?

Esther

Ze mag niet meer van het infuus af

Voortdurende zorg nu

Sander

Is er nu iemand bij haar?

Esther

Mijn zus

tot vanavond laat

Als het echt slechter gaat, belt ze meteen

Sander

Nou, even rust nu.

Esther

Ik zat te denken: misschien

Als het binnenkort voorbij is, zeg maar

kunnen we misschien weer eens een weekendje weg.

Sander

Goed plan. Misschien zo'n Efteling-weekend?

Timo had wel zo'n grote mond over die achtbanen,

maar ben benieuwd hoe stoer hij uiteindelijk is.

Esther

Ik zat meer te denken aan een weekendje Parijs.

Met z'n tweetjes.

Sander

Oh.

Ja.

Dat kan natuurlijk ook.

Stilte.

Sander

Hoe gaat het met Veerle?

Esther

Goed.

Sander

Ik vond het erg leuk met Timo vanavond.

Esther staat op, gaat aan tafel zitten en pakt een krant.

Sander

Zullen we een wijntje nemen?

Esther

Nee, dank je.

Sander

Er begint een goede serie zo.

Over die detective die nog bij zijn moeder woont.

Esther

Ik lees de krant.

Sander

Die heb je al gelezen.

Esther

Mag ik?

Stilte.

Sander

Ik begrijp best dat Veerle het moeilijk heeft.

Het is ook niet makkelijk als...

Esther

Jaja, Veerle, Timo, fantastisch allemaal

Inderdaad hebben zij het heel moeilijk, Sander

Gelukkig gaat het mij fan-tas-tisch

Leuk dat je ernaar vraagt trouwens

Dat je daar nog tijd voor hebt, terwijl dat toch wel veel tijd kost, de ideale vader spelen

Sander

Sorry? Wat...

Esther

Sinds je bent ingetrokken heb je vooral nog oog voor hun, niet meer voor mij

Sander

Dat is onzin.

Ik zie gewoon dat het jou bezig houdt,
en dus mij.

Stilte.

Sander

Toch?

Esther

Ik lees de krant.

Sander

Kom op nou.

Esther, *leest voor*

Wist jij dat 45% van de Nederlanders niet weet dat Pasen een christelijke feestdag is?

Sander

Nee, en dat interesseert me ook niet.
Weet jij wat de moslims vieren met de ramadan?

Esther

Nee, maar ik ben een Nederlander en dit is Nederland!

Sander

Lekker makkelijk.

Esther

Wat?

Sander

Je kan je ook eens verdiepen in een ander.

Esther

Noem je me nou egocentrisch?

Sander

Jouw woorden.

Esther

Dit is zo typisch! Gewoon weer op mij afschuiven
Iedereen in dit huis heeft het overal zo moeilijk mee,
en dat is mijn schuld?
En dat mijn moeder ziek is en binnenkort dood gaat, ook mijn schuld?
Heb ik die zieke cellen haar lichaam in gebabbeld ofzo?

Sander

Stop met idioot doen

Esther,

Ja, wacht even, bijna klaar

Veerle sluit zichzelf op in haar kamer, Timo wil liever met jou naar de film dan met mij,

Jij hobbelt alleen maar achter mijn kinderen aan want 'God, er mocht ze eens iets ontbreken.'

En ik? Moet ik het dan allemaal maar alleen zien op te lossen?

Is het mijn schuld dat ik na tien jaar weer verliefd geworden ben?

Mag ik? Mag ik misschien ook eens gelukkig zijn? Nee. Nee dus kennelijk, want iedereen neemt mij alles kwalijk. Mijn dochter is boos op mij omdat ik van jou houd. Weet je hoe dat voelt? Als een enorme emmer schuldgevoel. En daar heb ik geen zin meer in, Sander! Ik. Ben. Moe!!

Esther scheurt de krant aan flarden.

Stilte.

Esther

Zo.

Sander

Zo.

Esther

Ja.

Sander

Lucht het op?

Esther

Eigenlijk wel ja.

Sander en Esther kijken naar de berg krantensnippers. Ze grinniken.

Sander

Wilde je mij ook nog even slaan?

Esther

Nee.

Ik wil wel graag een wijntje.

Sander

Dat kan geregeld worden.

Esther

Maar die stomme serie hoef ik niet te zien.

Sander

Ik dacht dat je die leuk vond.

Esther

Nee. Maar jij kijkt hem graag.

Sander

Kom 's hier.

Esther gaat naast Sander op de bank zitten.

Sander

Misschien moeten we het allebei doen.

Naar de Efteling met z'n vieren,

en naar Parijs met z'n tweeën.

Esther

Laten we maar beginnen met dat wijntje.

10. De Onbekende God

Veerle wordt wakker op een stenen vloer, vlakbij een lege sokkel.

Veerle

Ben ik weer...?

Herder?

Hallo?

Meneer... herder?

Hoe heet je eigenlijk?

Een man komt tevoorschijn, verschrikt

Tempelknecht

Bij alle goden

Veerle

Hallo

Tempelknecht

Bij Ares, bij Aphrodite, bij Apollo, bij –

Veerle

Niet schrikken, ik ben Veerle, hallo

Tempelknecht

Wie zegt u?

Wat zijn dat voor kleren?

Veerle

Mijn pyjama

Sorry, ik wist niet

Waar ik was

Ben

Waar ben ik?

Tempelknecht

Ik haal Pidronteas

Bij alle goden

Tempelknecht rent weg

Veerle

Ja natuurlijk

haal jij... Piridoridas... ofzo

Even later:

Pidronteas

Hallo

Veerle

Sorry, dit is vast een misverstand
Ik ben op zoek naar een herder
Hij heeft een baard
En eh
schapen

Pidronteas

Ah, die herder!

Veerle

U kent hem?

Pidronteas

Ja, een herder met een baard en schapen, daar hebben wij er gelukkig maar eentje van in het hele rijk

Veerle

Echt?

Pidronteas

Nou en of

Alle andere herders in ons rijk zijn namelijk vrouwelijke halfgoden met gouden stralenkransen en een gevolg van duizend verblindend witte duiven

Veerle

...

Is dat een grapje?

Pidronteas

Ja

Veerle

Ik vind het niet grappig

Pidronteas

Waarom zoek je naar een herder op de heilige heuvels van Athene?

Veerle

Heilige heuvels van...

Pidronteas

Hoe ben je hier binnengekomen?

Veerle

Ik was er gewoon

Pidronteas

Ben je een boodschapper?

Veerle

Nee

Ik ben gewoon Veerle

Pidronteas

Veerle

Veerle

Zo heet ik

Pidronteas

Wat voor kleren heb je aan?

Veerle

Jaha, ik heb mijn pyjama aan, mijn oprechte excuses

Wist ik veel dat ik in Athene terecht zou komen

Athene!

Wat moet ik hier?

Pidronteas

Dat vraag ik mij ook af

Maar je bent welkom

Mijn naam is Pidronteas

Ik ben beheerder hier

Ik neem aan dat je weet wat 'hier' is

Veerle

Luister, meneer Piridiridontaas

Pidronteas

Pidronteas

Veerle

Precies

Ik weet niet wat ik hier moet

Ik woon in Nederland

Ik hoor nu op mijn kamer te zitten

Er gaat vast iets mis in mijn hoofd ofzo, misschien droom ik dit

In elk geval weet ik niks

Pidronteas

Prima

Dat je niets weet

Veerle

Hoezo prima?

Pidronteas

Dan ben je hier op de juiste plaats

De meest oningevulde plaats van Athene

Ons zwijgende hart

Veerle

...

Pidronteas

Je weet toch wel welk altaar dit is?

...

Tempelknecht

Misschien heeft ze een geheugenziekte

Pidronteas

Het is goed zo

Dankjewel

Tempelknecht af

Pidronteas

Mocht je je geheugen kwijt zijn, Veerle:

We leven in het Griekse jaar 781

781 jaar geleden hadden wij onze eerste Olympische spelen

Je bent in Athene, en wel aan de voet van de Areopagus, de berg van onze rechtspraak

Zo ver je kijken kunt zijn tempels

Voor Apollo, Zeus, Aphrodite, Hera, Poseidon, noem maar op

Alleen hier, bij dit altaar, klinkt geen naam

Veerle

Geen naam?

Pidronteas

Nee

Deze God is onbekend

Veerle

Een onbekende God

Waarom dan een altaar?

Pidronteas

Waarom niet?

Veerle

Wat moet je dan bij zo'n altaar?

Pidronteas

Weet jij precies waarom je hier op aarde bent?

Veerle

Nou ja

Natuurlijk

Omdat...

Om...

verschillende redenen...

...

Misschien ook wel niet

Pidronteas

Maar je denkt er wel over na

Veerle

Heel veel

Pidronteas

In welke God geloof jij?

Veerle

Geen idee

Pidronteas

Je weet het niet?

Veerle

Nee

Pidronteas

Maar mag je daar dan ook niet over nadenken?

Veerle

Jawel

Pidronteas

Precies

En dan doen we dus hier

Stilstaan bij een God die we nog niet kennen

Silias

Pa, zit je weer te preken?

Pidronteas

Ja, Silias

Dit meisje heeft haar oren tenminste open

Silias

Hallo, mooi meisje met de open oren

Veerle

Veerle

Silias

Van welke God kom jij, Veerle?

Veerle

Ik kom niet van een God

Silias

Echt niet?

Zo'n schoonheid

Pidronteas

Silias!

Excuses, Veerle, mijn zoons hebben geen fatsoen meer

Silias

Maar je gelooft toch wel in een God?

Veerle

Misschien

Silias

Aphrodite zeker!

Godin van de schoonheid en vruchtbaarheid

Hou je van bloemen?

Veerle

Ja

Silias

Zie je wel

Veerle

Maar ik geloof niet in Aphrodite

Silias

Waar dan wel in?

Veerle

Weet ik niet

Silias

Kom op

Je moet toch ergens in geloven

Noem eens een God

Veerle

Nou ja

Die van de Bijbel?

Silias

Bijbel?

Veerle

...

Jezus?

Silias

Oh!

Pidronteas

Aha!

P & S kijken elkaar veelbetekenend aan

Pidronteas

Dat is toevallig

Silias

Het lijkt wel een invasie

Pidronteas

We hadden, tot een paar dagen geleden, een gast in onze stad

Hij was ook van die Jezus

Silias

Wat een gast ja

Paulus

En jij hoort bij hem?

Ik wist niet dat ze zulke mooie volgelingen hadden bij dat rare clubje

Veerle

Rare clubje?

Pidronteas

Silias, let toch eens op je woorden

Paulus had een bijzonder verhaal, vonden wij

Veerle

Ja, Paulus ken ik wel

Maar is die nog niet dood?

Silias

Denk je?

Hij leek anders niet erg dood

Met zijn maffe praat

Pidronteas

Silias, nou is het genoeg

Luister niet naar hem, Veerle

Wij hebben ook Joden in onze stad wonen, en sinds kort hangt een aantal van hen datzelfde geloof aan als Paulus

En vlak voor zijn vertrek gaf hij hier een toespraak

Hij wilde dat ook beslist hier doen

Hij had wel wat te vertellen over dat altaar voor de Onbekende God

Silias

Hij heeft het er een beetje moeilijk mee

Ze worden sentimenteel hè, die oudjes

Pidronteas

Silias!

Silias

Het kwam hier op neer:

Hartstikke leuk, Atheners, dat jullie al die goden vereren
– want wij vereren er een hoop hoor
Apollo, Zeus, Hera, Artemis, Hermes, ehhh...
nou ja, ik zou ze niet eens allemaal op kunnen noemen –

Pidronteas

Dat is je anders wel geleerd

Silias

Jaja

Slavendrijvers

In elk geval

Hartstikke leuk, zei die Paulus, en dan ook nog een Altaar voor de Onbekende God

Maar die Onbekende God, die is dus niet Onbekend

Die is ontzettend Bekend

En het is de God die ik vereer

Die heet God, maar die heet ook Jezus, en oh ja, ook nog Heilige Geest

Lekker bekend dan, dacht ik

Maar goed, dat is dus mijn God, zei Paulus

En die mag je benoemen

Hij heeft de hemel en de aarde gemaakt en al jullie andere goden bestaan niet

En het feit dat jullie een altaar voor een onbekende god hebben, is alleen maar een teken van
onzekerheid

Basta

Veerle

Ja

Silias

Wat ja?

Veerle

Dat is toch ook wel een beetje zo?

Silias

Wat?

Veerle

Dat dat een teken van onzekerheid is

Zo van: mochten al die andere goden niet bestaan, dan kunnen we in elk geval nog zeggen dat we ook
die onbekende god geloofden, komen we toch nog goed terecht

Silias

Nou ja

Ze heeft al net zo van die prietpraatjes

Hebben we je iets misdaan ofzo?

Veerle

Nee nee

Pidronteas

Silias, houd je toch eens in

Veerle

Maar wat moet je dan toch met een onbekende god?

Pidronteas

Het mysterie behouden, Veerle

Veerle

Welk mysterie?

Pidronteas

De vraag wat zich precies bevindt buiten en na ons leven
Waarom zou je het allemaal in willen vullen?

Veerle

Nou, omdat dat makkelijker is

Pidronteas

Makkelijker ja, maar doet het recht aan het goddelijke, dat we toch niet helemaal kunnen invullen met ons beperkte begrip?

Veerle

Ik begrijp er helemaal niets van

Pidronteas

Maar Paulus zei het zelf nog, een paar dagen geleden
De God waar wij in geloven, zei hij, leeft niet in tempels die door mensenhanden zijn gemaakt
Hij laat zich niet door mensenhanden bedienen, en hij heeft ook niets van ons nodig
Want hij heeft ons, en de wereld om ons heen, zelf gemaakt
En hij wil dat we hem zoeken
Tot aan dat punt ben ik het helemaal met die Paulus eens
Uit God komen wij voort

Veerle

Ja

Wat is dan het probleem?

Pidronteas

Paulus vond al die tempels van ons maar niets
En zo denk ik er ook over

Silias

Nou, dat valt me nog van je mee, pa

Pidronteas

Ik ben ruimdenkender dan mijn eigen zoon zich kan voorstellen

Silias

Ik zal zijn lange verhaal maar even kort maken:
Paulus vindt dat we geen beelden moeten maken van goden, en geen verhalen moeten verzinnen
waarin die goden voorkomen
Want er is maar één God die niet is in te vullen door mensenhanden

En tegelijkertijd geeft die rare gast gewoon wel een naam aan God
En daarna zegt ie: nog een heel prettig leven toegewenst, en weg is ie

Pidronteas

Nou, Silias

Silias

Met z'n zelfgenoegzame grijns

Pidronteas

Silias!

Silias

Ja zo is het toch

Veerle

Dus Paulus geeft die onbekende god een naam
En opeens is het niet leuk meer

Pidronteas

Dat is wat makkelijk gezegd
Paulus bedenkt een naam ja, maar doen we dat niet allemaal?
Doe jij dat ook niet, Veerle?

Veerle

God een naam geven?

Pidronteas

Ja
Eerst was Hij gewoon lucht, toch?

Veerle

...
Hoe weet u dat?

Pidronteas

Lucht hoeft niet saai en leeg te zijn, Veerle
Kijk maar eens goed naar dat altaar
Een sokkel zonder standbeeld
Een sokkel met lucht erop
Die lucht betekent ruimte voor jou
Ruimte voor al je gedachten

Silias

Genoeg gezweefd
Kom, ik geef je een rondleiding
Volgens mij heb je geen idee waar je bent

Veerle

In Athene toch?

Silias

Dat is maar een naam, mooie Veerle
Om erin rond te lopen is iets heel anders
Ook een soort ruimte voor gedachten hè
Misschien kunnen we samen wat denken
Tot ziens, pa

Timo
Veerle!

Veerle
Wacht even
Ja?

Silias
Oh
Krijg je iets door van boven?

Veerle
Ssst!
Jahaa?!

Timo
Post voor je!

Veerle
Niet binnenkomen!

Silias
Je komt echt van de goden, of niet?

Veerle
Ik moet weg

Silias
Kom je terug, godin?

Veerle
Ja
Ja

Timo
Lukt niet

Veerle
Ik kom ik kom
Sorry

Silias
Geen probleem
Ik ben hier wel vaker
We zien elkaar vast nog wel

11. Antwoord

Veerle

Lieve Veerle,

Bedankt voor je brief. En voor alle andere brieven daarvoor. Het spijt me dat ik nooit heb geantwoord. Ik wist niet goed wat ik je moest zeggen. Misschien schaam ik me wel voor alles wat er is gebeurd. Dat ik jullie achter heb gelaten. Maar je hebt me nu zo vaak geschreven, ik moest toch wel een keer antwoorden.

En ik schrijf je eigenlijk met een speciale reden. Het is een beetje lastig uit te leggen, maar ik heb een soort 'kadootje' gekregen van mijn werk hier in Amerika. Een heleboel geld. Normaal verdien ik niet genoeg om geld te kunnen sparen, dus kon ik je dit niet eerder vragen. Ik zou je heel graag weer eens willen bezoeken in Nederland, maar ik kan hier niet voor langere tijd weg, vanwege mijn werk. Mijn grootste wens zou zijn dat jij hier naartoe komt. Ik kan je dan Amerika laten zien, en mijn leven hier. Sinds een paar maanden heb ik een hond, Sam. Een chocoladebruine labrador. Ik kan me herinneren dat jij die altijd zo mooi vond.

Ik zou Timo en jou allebei wel hiernaartoe willen halen, maar heb slechts geld voor één vliegticket. Ik ben een beetje stout geweest. Kijk nog maar eens goed in de envelop...

...

... dan zie je dat je vliegtuig over twee weken vertrekt. Je mag nog steeds nee zeggen. Maar weet wel dat ik het heel fijn zou vinden als je ja zegt. Hieronder staan nog maar eens mijn gegevens, dan weet je waar je mij kunt bereiken. Over twee weken sta ik op JFK Airport. Ik wacht op je.

Liefs,
je vader

Derde novene

*Je wordt wakker van het raken van de grond
De wielen raken de grond
En remmen af
Een nieuwe wereld, het is er gewoon, opeens overal om je heen
Het opent zich niet, jij bent degene die zich opent
Je opent je armen, spreidt ze uit tot vleugels
Om dezelfde kleur aan te nemen als de ramen, de winkels, de mensen met koffers om je heen
Open je ogen, sluit ze even voor het licht, open ze weer
Ruik, neem de lucht in je op
De lucht van een beginnende ochtend
van een nieuw begin
Hallo lucht
Lucht die luistert en rustig roezemoest
soms is hij warm
soms koud
soms zit hij vol met vliegtuigen
soms overspoelt hij ons met regen
soms heeft hij een gezicht
soms alleen een naam
soms geen van beide*

*Buiten, ergens in het land daarbuiten wacht een onbekende op jou
Hij dwingt je niet om over hem te denken
Je hebt geen foto van hem nodig
Als je even niet weet hoe je droom verder moet, wandelt hij het beeld in
En is hij de lucht
Hij is de lucht*

13. Amerika!

Silias

Ha, Paulus-meisje

Veerle

Veerle

Silias

Veerle ja

Hoe gaat het met die bekende onbekende God?

Veerle

Waar heb je het over?

Silias

Weet je, ik snap er geen zak van

Hoe zit dat met die Jezus?

Is dat een soort halfgod ofzo?

Veerle

Ben ik nou weer in Athene?

Silias

Je bent niet weggeweest toch?

De boel daar in jouw hoofd moet nodig eens worden afgestoft, of niet?

Veerle

Ja dat denk ik ook

Silias

Wat is dat met die sombere blik, meisje van de goden?

Zo zie je er veel minder mooi uit

Veerle

Dankje

Silias

Wat is er aan de hand?

Veerle

Niks

Silias

Maak dat Apollo wijs hè

Kom op

Hebben ze je iets aangedaan?

Vervelend bericht van de goden?

Moet je terug naar de hemel?

Veerle

Nee nee nee hou op

Silias

Alleen als je het vertelt

Anders ga ik net zo lang doorvragen tot ik het weet

Ik zal niet rusten –

Veerle

Ik heb een brief van mijn vader gehad

Silias

O

Je bent toch niet...

Veerle

Wat?

Silias

... uitgehuwelijkt?

Veerle

Nee doe toch normaal

Silias

Nou dat zou toch kunnen!

Veerle

Mijn vader heeft helemaal niks over mij te zeggen

Silias

Heerlijk lijkt me dat

Veerle

Hoezo?

Silias

Mijn vader is zo'n wijsneus

Veerle

Je vader lijkt me best aardig

Silias

Nou, laten we ruilen

Waar woont die van jou?

Veerle

Amerika

Silias

Nooit van gehoord

Ligt dat in de buurt?

Veerle

Niet echt

Silias

Wat heeft ie je geschreven?

Veerle

Of ik naar Amerika kom

Silias

Leuk!

Ik ga mee

Kunnen we er lopend komen?

O wacht, ik huur wel ezels

Veerle

Amerika ligt aan de andere kant van de wereld!

Silias

O

Is dat ver?

Veerle

Ja dat is heel ver ja!

Silias

Ben je er al lang niet geweest?

Veerle

Ik ben er nog nooit geweest

Silias

Nou, dat wordt dan hoog tijd

Veerle

Je begrijpt er niks van

Ik ken mijn vader helemaal niet

Silias

Je weet toch dat het je vader is?

Veerle

Ja, maar hij ging weg toen ik vier was

Ik kan me niets van hem herinneren

Silias

Heb je sindsdien geen vader meer?

Veerle

Nee

Silias

Wel een moeder?

Veerle

Ja, en die heeft weer een nieuwe vriend

Silias

Een nieuwe... man?

Veerle

Zoiets ja

Silias

Mag je van hem niet naar Amekira?

Veerle

Amerika

Silias

Amerika

Veerle

Dat kan me niet schelen, of ik van hem wel of niet mag

Silias

En je moeder?

Veerle

Niemand weet ervan

Silias

Behalve ik

Veerle

Behalve jij ja

Silias

Dus nu hebben we een geheim

Veerle

Ben je daar blij mee?

Silias

Ja, want jij kijkt al weer veel vrolijker

Veerle

Dat is alleen maar de buitenkant

Silias

Niks mis met een mooie buitenkant

Veerle

Zeg hou nou op met je mooie praatjes en geef me eens een rondleiding door Athene

Silias

Maar natuurlijk, vrouw van mijn dromen

Trouwens, ben je al eh...

Zeg maar, eh...

Veerle

Ja?

Silias

Ben je eigenlijk al eh...

Bezet, zeg maar?

Veerle

Bezet?

Silias

Ja, je weet wel...

...

Silias

Ach je weet wel!

Veerle

Wat weet ik wel?

Silias

Nou ja, ik bedoel natuurlijk

Of je al

Bezet bent, zeg maar

Veerle

Zeg maar?

Silias

Ja

Veerle

Of ik al een vriendje heb?

Silias

Nou ja, nou ja

Als je het zo wilt noemen

Zeg maar

Ja

...

Nou?

Veerle

Toevallig nog niet

Silias

Aha!

Goed, goed, okee

Maar eh

Waar waren we

Even denken

Eh

Nou, toch goed nieuws

Ik bedoel

Nou ja

Eh

Waar waren we

Veerle

Rondleiding

jij

aan mij

Silias

Oh ja!

Natuurlijk

Maar mooie Veerle

Veerle

Ja?

Silias

Ik moet eerst mijn vader helpen

Blijf je hier?

Veerle

Weet ik niet

Silias

Blijf toch hier

Ik kom zo snel mogelijk terug

En Veerle

Veerle

Jahaa

Silias

Als je toch nog iemand zoekt, ik wil echt wel met je mee naar Aremika

Veerle

Amerika

Silias

Amerika, Amerika, Amerika

Blijft dit herhalen tot hij uit zicht is

14. De kleine Baruch

Woestijn. Miriam zit met haar zoontje Baruch in het zand. Aan weerskanten van haar staan twee mannen, Ibrahim en Abraham. Ze lopen dreigend om elkaar heen, af en toe valt de een naar de ander uit.

Veerle komt op. Blijft staan, kijkt naar dit tafereel.

Ibrahim trekt een mes, werpt Abraham omver.

Miriam

Houd op! Houd hier mee op!

Na een worsteling zit Ibrahim bovenop Abraham.

Ibrahim

Geef de jongen aan mij.

Abraham

Nee.

Ibrahim

Hij gaat met mij mee.

De enige keuze die jij hebt is of jij met of zonder kop naar huis gaat.

Abraham

Liever zonder kop dan zonder de jongen.

Ibrahim

Wat je wilt.

Ibrahim zet zijn mes op Abrahams keel. Miriam wendt haar hoofd af.

Veerle

Wacht!

Allen richten zich naar Veerle.

Veerle

Sorry. Ik wilde niet...

Ik weet natuurlijk niet... Maar...

Is dit, uhm, nodig?

Ibrahim

Wie ben jij?

Abraham

En wat heb je aan?

Veerle

Jahaa.

Mijn pyjama. Ik doe dat ook niet express.

Ik kies er ook niet voor om steeds ergens in m'n onderbroek te verschijnen.

Ibrahim

Hoor je bij hen?

Veerle

Bij wie?

Ibrahim

Je haar is onbedekt.

Je hoort bij hen.

Veerle

Mijn haar?

Ibrahim

Ben je een vrouw, of nog een meisje?

Veerle

Mijn oma noemt me altijd een jonge dame.

Een meisje denk ik.

Abraham

Dit zijn jouw zaken niet, meisje.

Veerle

Nee. Dat weet ik.

Dat begrijp ik.

Wie is zij?

Ibrahim en Abraham

Wie?

Veerle, wijzend op Miriam

Zij.

Ibrahim

Zij heeft niets te zeggen.

Abraham

Ze is de moeder van Baruch.

Miriam

Mijn man is dood.

Abraham en Ibrahim

Stil!

Ibrahim

Mijn broer is dood.

Abraham

Mijn zwager is dood.

Veerle

En wie is hij?

Abraham

Dat is Baruch.

Haar zoon. Mijn neef.

Ibrahim

Mijn neef, want de zoon van mijn broer.

Abraham

Mijn neef!

Ibrahim

De mijne!

Veerle

Dat kan toch. Dat het allebei jullie neef is.

Abraham

Natuurlijk kan dat.

Het gaat erom wie de jongen gaat opvoeden.

Ik!

Ibrahim

Ik!

Veerle

Kan zij dat niet doen?

Abraham en Ibrahim

Zij?!

Ibrahim

'Zij' is een vrouw.

Natuurlijk kan dat niet.

Veerle

Kunnen jullie dat dan niet samen doen?

Ibrahim

Samen?

Abraham

Uit welke put ben jij geklauterd?

Veerle

Ik kom uit Nederland.

Abraham

'Nederland Nederland', nederig land.

Wij zijn niet nederig, wij zijn trots.

Ibrahim

Er is geen wij.

Abraham werpt Ibrahim op de grond. Een worsteling volgt.

Veerle, naar Miriam

Doe dan iets!

Miriam staat op, slaakt een zangerige kreet. De mannen laten elkaar los, kijken naar haar.

Miriam

Mijn man is dood.

Degene van wie ik hield, ongeacht zijn geloof, is dood.

De persoon wiens kind ik kreeg, is dood.

Toch hebben jullie ervoor gekozen mij niet te troosten, maar elkaar te bevechten.

Wat voor goeds kan daaruit komen?

Abraham

Zusje. Lief klein zusje.

Jij had er nooit voor moeten kiezen om met zo'n moslim te trouwen.

Je hebt jezelf gegeven aan een man die Allah boven God plaatst.

Of sterker nog: God niet eens erkent.

Ibrahim

Miriam. Doe wat het beste is voor Baruch: erken Allah.

Laat mij voor de jongen zorgen. Ik garandeer je dat het een goed moslim zal worden, en dat hij na zijn dood met open armen door Allah ontvangen zal worden.

Veerle

Hij is nog zo klein. Moet hij nu al kiezen?

Miriam

Er wordt voor hem gekozen.

Veerle

Wat is het verschil dan, tussen God en Allah?

Ibrahim

Zij leven als heidenen!

Hun vrouwen laten zichzelf aan elke man zien.

Zij vasten niet in de negende maand!

Abraham

Zij hadden niet genoeg aan onze aartsvaders.

Zij moesten er zo nodig nog een Mohammed bij verzinnen.

Ibrahim

Dat neem je terug!

Abraham

Het is de waarheid.

Veerle

Ho!

Voordat iedereen hier weer op elkaar springt:

wat is het verschil nou,

tussen God en Allah?

Abraham

Dat zeggen we net!

Veerle

Dat zijn toch meer verschillen in de uitvoering van een geloof?

Niet een verschil in de god.

Stilte.

Ibrahim

Je weet niet waar je het over hebt.

Abraham

Wat je zegt.

Wat een dom kind.

Ibrahim

'Nederland.'

Abraham

Dom land.

Baruch begint te huilen.

Miriam

Hij wil naar huis.

Wij willen naar huis.

Veerle

Maar met wie?

Miriam

Zo langzamerhand zou ik steeds liever alleen met hem naar huis gaan.

Abraham

Miriam! Je weet niet wat je zegt.

Ibrahim

Zij stookt je op.

Miriam

Integendeel. Zij heeft mijn ogen geopend.

Wat is het verschil nu helemaal?

Tussen God en Allah?

Abraham

Wat?!

Ibrahim

Let op je woorden.

Anders neem ik alleen het kind mee.

Kan jij hier blijven, in de woestijn.

Abraham

Zo praat je niet tegen mijn zus.

Ibrahim

Houd me dan tegen!

Ibrahim en Abraham springen weer op elkaar. Trekken allebei een mes. Abraham krijgt Ibrahim op zijn rug, houdt het mes op zijn keel.

Abraham

Ik wil dat jij weggaat.

Dat je weggaat en nooit meer contact met ons opneemt.

Niet met mij, niet met mijn zus en zeker niet met Baruch.

Ibrahim

Jij...

Miriam

Laat hem los.

Abraham kijkt haar verbaasd aan.

Miriam

Los!

Abraham laat hem verschrikt los.

Miriam

Ibrahim is de broer van mijn man,

een van de weinige personen die Baruch over zijn vader kan vertellen.

Wat heb ik eraan als jij hem dood?

Wat heeft Baruch daar aan?

Abraham

Ik dacht dat...

Miriam

Jij denkt helemaal niets.

Jij laat je leiden door regels,

niet door liefde.

En als zijn Allah en onze God, ergens voor staan dan is dat het wel:
liefde.

Ibrahim grijpt Abraham bij zijn arm.

Miriam

En jij, waag het niet Abraham iets te doen.
Het is mijn broer en de oom van Baruch.
Je zou ons er verdriet mee doen,
en ik kan me niet voorstellen dat je dat wilt.

Miriam pakt Baruch op en loopt weg.

Abraham

Waar ga je heen?

Miriam

Naar huis. Naar mijn ouders.
Naar de mensen van wie ik houd.
Zodra jullie zijn afgekoeld, zijn jullie van harte welkom.
[Tot Veerle:]
Meisje. Ga je mee?

Veerle

Ik?

Miriam

Ja.
Er zijn dadels en baklava.

Miriam overhandigt Baruch aan Veerle.

En Baruch zou het leuk vinden als je meeinging.

*Miriam en Veerle af.
Ibrahim en Abraham kijken hen na.*

15. Ik ben er

Nacht. Sander, duidelijk vermoeid, loopt onrustig heen en weer. Gaat dan zitten.

Sander

Hallo
Hallo lucht
Stilte
Meer weet ik niet te verzinnen

Half vier
Het huis is stil
Donker
Iedereen ligt op apengapen
Heeft zijn eigen dromen
Behalve ik
Ja, ik heb al een ommetje gemaakt
En ben naar de wc geweest
Heb teletekst gekeken
En heb hardnekkig liggen denken aan mooie eilanden en witte stranden

Maar dit is waar ik ben
Dit is waar ik aan denk, en nergens anders
Dit huis, koud, stil, donker
Een huis dat me liever niet in zich heeft
Maar ik ben er
En ik blijf, blijikbaar

En waarom dan, Sander
Waarom blijf je hier eigenlijk
Omdat ik van haar houd, toch?
Ja, toch
Ik houd van Esther
Met haar verleden en haar kinderen, met haar onzekerheden
Dat geloof dat ze maar houdt
In alles, in dat het goed komt, in God

Nou dan, slappeling, als je van haar houdt, waarom ga je er dan niet voor
Je laat het maar op z'n beloop
Je laat het maar uit de hand lopen
Vind je het gek dat het niet lukt met Veerle
Je bent er ook niet genoeg
Je moet er zijn, als je nodig bent
Als jij meer tijd vrij maakt, komt het vanzelf

Jaja
Klinkt mooi
Klinkt fantastisch
Maar zo werkt het niet
Het komt niet van één kant
Contact gaat heen en terug

Je bent alleen iemands vriend als hij ook jouw vriend is
Zo simpel is het
Of zij
Als zij ook jouw... ja okee
Ik kan alleen bevriend met haar raken als zij bevriend wil zijn met mij
Al dat gemuts
Al die verspilde moeite
Lekker koken
Naar de film
Gezinsuitjes
En er maar zijn voor de ander
En er maar zijn als het moet
Dat eindeloze zijn
Dat eindeloos er zijn
Man, wat ben ik er
Ik b en er zo ontzettend

Maar weet je wat je vergeet?
Dat je wel klaar kunt staan voor de ander
Voor je omgeving
Maar het is niet zo, en het zal niet zo worden, dat ze staan te popelen, allemaal wachtend tot ik dan
eindelijk mijn werk aan de kant leg en er voor ze ben
Onzin
Ze zitten niet op me te wachten
Want ze zijn al druk genoeg met zichzelf
Tevreden genoeg met zichzelf
Waarom zou een nieuwe vriend, een stiefvader, daar bij passen?

Wat wil je dan
Weet ik het!
Lijdzaam afwachten
Tot de bom definitief barst
Of samenleven
Elke dag opnieuw weer leren samenleven
Net zo lang volhouden tot het lukt, tot het ons samen lukt
En altijd is er die gast
Die de boel de boel liet
Nu lekker in z'n jeep in Amerika rondscheurt
En de mythe voedt
De onbekende bekende
De geheimzinnige vader
Groot gelijk als ze dat nog eens wil uitzoeken

De telefoon gaat. Een ogenblik is Sander verbijsterd, dan neemt hij bliksemsnel op.

Hallo?
...
Ja, hallo
...
Okee, ja, okee
We komen eraan

Vierde novene

Hij is er

Dat weet je

Hij staat alleen aan de andere kant van de deur

Buiten je huis

Hij dwingt je niet om over hem te denken

Maar hij lokt je wel naar de deur

Zijn onbekende licht werkt zich tussen de kieren door, tekent een toekomst op je muren

Waar wacht je op?

Je opent de deur

Eén enkele

Krachtig stille beweging

Naar buiten

Daar zie je hem staan

Het lukt je niet om scherp te stellen, maar

Je weet zijn plaats

En de vaart waarmee hij loopt

En dat hij achterom kijkt, naar jou

De wereld waar je in zit, zegt hij, die wereld moet je uit

Verlaat je huis, loop mee, loop mee

Ik heb een veel mooier huis, loop mee

De deur van je huis gaat dicht

Binnen blijft de ander

Die je weg ziet lopen, en toch blijft hopen

Dat je weet wat je doet

Er zijn, als het moet

Gaan, als het je wordt gevraagd

Terugkomen, als je wordt geroepen

16 De behoeftes des Mensch

Paus Adrianus zit op een troon. Aan weerszijden van hem Dienaren I en II.

Paus

Ik heb zoveel kinderen.
Blanke kinderen, zwarte kinderen.
Jongens kinderen, meisjes kinderen.
Kinderen met krullen, kinderen met flaporen,
Kinderen die goed kunnen leren, kinderen die vissen vangen.

En dat zonder mij eenmaal te verlagen tot de behoeftes des mensch.
Wel de zorgen, niet de lasten.
Dat heb ik goed gedaan.
Dat denk ik soms wel eens.
'Seks seks seks.
Klets klets klets.'
Gemeenschap. Dat woord vind ik het minst,
dat mag u best weten.
Een 'gemeen' schap. Een schap dat bijt, dat krabt, dat stompt, dat schopt.
Bah.
Smerige beesten zijn het.
Het is maar goed dat wij, mannes des Gods, ons daar verre van houden.
Is het niet, heren?

Dienaar I en Dienaar 2

Zeker vader.
Heilige paus Adrianus.

Paus

Kinderen kinderen.
Laat ze komen!

*Dienaar I opent de deur.
Veerle komt binnen.
Blijft wat verloren staan.*

Paus

Ja?

Veerle

Nee?

Paus

Nee?

Veerle

Ik weet niet..

Paus

Ben je dom?

Doofstom?
Een verloren gansje op de markt,
Tralalaa?

Veerle
Ik ben een meisje.

Paus
Jaja, een meisje zonder manieren.
Hop, snel nu.
Ik heb niet de hele dag de tijd.
Kniel en kus me!

Veerle
Pardon?

Paus
Kus mijn voet!

Veerle
Waarom?

Paus
Omdat..
Omdat dat zo hoort.

*Veerle loopt naar de paus toe,
geeft hem aarzelend een hand.*

Paus
Een hand!
En wat voor één.
Een alleraardigst handje.

Wat kan ik voor je doen?

Veerle
Niets.
Ik zou graag even zitten.

Paus
Zitten?!
Kan dat niet elders?
Sinds wanneer wordt er buiten niet meer gezeten?

Er wordt op de deur geklopt.

Paus
Ah! Daar zal je de volgende hebben.
Ga hier maar even zitten meisje.
Ga zitten en geniet van de show.

Dienaar I opent de deur.

Man I komt binnen.

De man loopt naar de paus toe, knielt, kust zijn voet en zet een gouden vaas neer.

Paus

Wat is dat?

Waarom krijg ik dat?

Man I

Mijn vrouw is zwanger.

Paus

Gefeliciteerd.

Man I

Wij zouden graag een meisje willen,

Als God het goed vindt.

Paus

Een meisje?

Waarom wil je nou opeens een meisje?

Man I

Wij hebben reeds vijf zonen,

Met dank aan God.

Paus

Vijf zonen?

Wat is er mis met zes zonen?

Man I

Niets eerwaarde.

Heilige paus Adrianus.

Niets.

Sorry dat ik u stoorde.

Paus

Kom jij hier een meisje kopen,

Met een vaas?

[Wijst naar Veerle.]

Dit meisje soms?

Het enige wat ze wil is een stoel, om op te zitten.

Man I

Nee, dank u.

Ik zal nu gaan.

Ja.

Dank u.

Paus

Het moet toch niet gekker worden.

Met een vaas!

Weg met dat onding.

Man I wil de vaas weer meenemen.

Paus

Nee. Nee. Laat maar hier.

Hij staat daar wel mooi.

Zo.

Met wat bloemen stel ik me zo voor.

Man I af.

Paus

Volgende!

Vrouw I met haar dochter, komt op.

Paus, tot de dochter

Kindeke kindeke.

Wat zie jij eruit?

Vrouw I

Ze hebben haar te grazen genomen.

Wij verkopen kruiken op de markt.

Mijn man en ik kochten graan, verderop.

Toen we terugkwamen was ze weg.

We vonden haar terug,

Naast het slootje achter de Boederij van Weegebree.

Paus

Weegebree!

Heerlijke koeien daar.

Heerlijke melk, heerlijk vlees.

Vrouw I

Ze hebben haar onteerd.

Paus

Onteedd?

Vrouw

Haar ten schande gemaakt.

Veerle

Wat verschrikkelijk!

Laat een dokter naar haar kijken,

Bel de politie.

Paus

Stil!

Veerle

Maar ik...
Ik...
Dat kan toch zomaar niet?
Doe dan iets.

Paus, tot de dochter
Ik dacht het wel.
Gelijk toen ik jou zag.
Weet je wat het is:
Jij maakt het er zelf naar, meisje.
Door zo rond te lopen.
Met je boezem half uit de blouse.
Ik ruik de adem van de duivel.
Vort, weg nu.
En bid dat God je een kind schenkt.
Dan komt er nog iets moois voort,
Uit die hoererij.

Vrouw I
Goed. Dank u wel heer.
Dank u, heilige paus Adrianus.

Vrouw I wil met haar dochter vertrekken.

Paus
Ahum.

Vrouw I
Oh, pardon. Natuurlijk heer.

Uit een buideltje rondom haar middel haalt ze enkele munten.

Paus
Ahum.

*Vrouw I schudt het buideltje leeg.
Vrouw I met dochter af.*

Paus slaat zichzelf op de knieën, lacht.

Paus
Hahaa!
Zag je die gezichten
"Ik ruik de adem van de duivel."
Kostelijk!

Veerle
Dat was... afschuwelijk.
En u bent een dienaar van God?

Paus
Zeker.

Met trots en verve.

Veerle

Die mensen kwamen bij u voor hulp,
En u liet ze betalen!

Paus

God moet ook eten.

Veerle

God... moet... eten?
God moet helemaal niet eten!

Paus, Tot Dienaar I

Doe me een plezier wil je,
En koop van dat geld een visje op de markt.
Daar heb ik nu echt zin in:
Een lekker vet visje.
Een bakvis.

*Paus Adrianus krijgt een onbedaarlijke lachbui.
Het lachen gaat over in hoesten. Paus Adrianus stikt haast*

Timo

Gaat het?

Veerle

Huh, Timo?

Dienaar I

Haal een dokter!

Timo

Doe de deur 's open.

Dienaar II rent af.

Dienaar I

Houd vol, houd vol.

Veerle

Ja. Wacht.
Ik kom eraan.

*Paus Adrianus kan geen adem meer halen.
Hij valt van zijn troon.
Tafereel draait weg.
Kamer Veerle.*

17. Apenpak

Timo

Gaat het?

Veerle

Ja.

Met jou?

Timo

Zie ik er niet uit als een aap?

Veerle

Altijd. Hoezo?

Timo

In dit pak!

Veerle

Waarom heb je dat eigenlijk aan?

Ze is nog niet dood hoor.

Timo

Niet grappig.

Veerle

Sorry.

Timo

Mama wil dat ik er netjes uitzie.

En oma vond me dit altijd zo mooi staan.

Veerle

Nou, ik doe m'n kerstjurk niet aan hoor.

Timo

Daar pas je ook helemaal niet meer in.

Veerle

Oh! Noem je me nou dik?

Timo

Ik zou niet durven!

Maar je eet de laatste tijd wel veel donuts, dus het zou me niets verbazen.

Veerle

Ja. Ik houd van donuts...

Het liefst van die echte Amerikaanse, met suiker of glazuur.

Lekker vet.

Timo

Was die brief van papa?

Stilte.

Veerle

Ja.

Die was van papa ja.

Timo

En?

Veerle

Gewoon. Hoe het met me gaat.

Met ons.

Hoe het met ons gaat.

En met Sander enzo.

Timo

En, hoe gaat het met ons?

Veerle

Ik heb nog niet geantwoord.

Timo

Oh.

Veerle

Ja.

Timo

Gaat het goed met hem?

Veerle

Ja.

Hij had pas nog een bonus gekregen, van zn werk.

Daar was ie wel blij mee.

Timo

Zat er een foto bij?

Veerle

Nee.

Timo

Heeft ie nog steeds een snor?

Veerle

Ik weet het niet.

Timo

Je zou het wel zeggen hé,

als je het wist.

Veerle

Van die snor?

Timo

Of iets anders.

Over hem. Hoe het met hem gaat.

Veerle

Hij heeft een hond.

Timo

Maar ik ben allergisch voor honden!

Stilte.

Timo

Dat maakt natuurlijk niets uit.

Die hond woont hier niet.

En wij wonen niet bij die hond.

Veerle

Nee.

Timo

Als je hem terug schrijft, wil je hem dan de groeten doen?

Veerle

Ja. Tuurlijk.

Timo

Maar niet teveel. Straks komt ie nog hierheen,
en neemt ie ons mee naar Amerika.

Veerle

Nee joh.

Timo

Nee.

We hebben het gewoon goed hie, toch?

Veerle

Meestal wel.

Stem Esther

Veerle! Timo! We gaan!

Veerle

Ha. Moet je toch in je apenpak.

Timo en Veerle af.

18. Drie vrouwen

Maria van Agreda

Anna, lieve Anna Katherina, het is goed zo
Kom rustig bij ons zitten, vergeet je pijnen
Je hebt het volbracht

Anna Katharina

Vergeet de pijnen en hoop op Gods nabijheid

Maria van Agreda

Inderdaad
Kom maar

Birgitta van Zweden

Och wat is dat lieve kind uitgehongerd zeg
Hoe lang lig je al op bed, Anna?

Anna Katharina

De aardse klok tikt niet meer voor mij, zusters

Maria van Agreda

Ik zou zeggen: al jaren
Hoe heb je het volgehouden?

Anna Katharina

Ik zag de Heer, mijn Bruidegom, elke dag weer voor mij staan
Ik maakte mijn aardse wezen klein, zo klein mogelijk, om mijn ziel de ruimte te geven
Om met hem mee te gaan

Birgitta van Zweden

Nou dat is je dan gelukt, neem ik aan
In elk geval dat van je aardse wezen
Lieve hemel

Maria van Agreda

Birgitta

Birgitta van Zweden

Maria

Maria van Agreda

We hebben bezoek

Birgitta van Zweden

Wat?!
Een meisje!
Liefje, je bent verdwaald, ga terug naar je papa

Veerle

Ik ben niet verdwaald

Birgitta van Zweden

Dit zijn grotemensenzaken hoor
Niet vrolijk
Ga maar gauw

Maria van Agreda

Birgitta
Niet zo onbeleefd
We hebben een gast
Ik hoopte al dat ze zou komen
Welkom, meisje
Blijf je even bij ons?
Wij gaan zo dadelijk weg
En dan komen we niet meer terug

Veerle

Waar gaan jullie heen?

Birgitta van Zweden

Daar heb je het al

Anna Katharina

Onze zielen worden eindelijk bevrijd, opdat we in volle liefde ons bij onze Bruidegom mogen voegen

Birgitta van Zweden

Dat snapt ze toch niet, Anna

Maria van Agreda

We gaan...
Nou ja...
Naar de hemel
Hopen we

Veerle

Gaan jullie dood?

Maria van Agreda

Ach

Anna Katharina

Onze zielen zullen terugkeren naar de zuiverheid van aller begin, naar Gods liefdevolle huis, de hemel der hemelen, om daar in alle eeuwigheid, gered en behouden, Hem lof toe te zingen

Birgitta van Zweden

We gaan dus dood

Veerle

O, wat erg

Birgitta van Zweden

Ach nee, liefje

We hebben een zegenrijk leven mogen leven

Maria van Agreda

Brigitta

Stel jezelf eens voor

Jij bent hier van adel

Birgitta van Zweden

Vergeef me, vergeef me

Brigitta van Zweden, aangenaam

Nakomeling van het Zweedse koningshuis

Oprichtster van de Brigitta-orde

Ik word heiligverklaard in 1391

Maria van Agreda

Zeg, dan ben je al 18 jaar dood hoor

Birgitta van Zweden

Wat zou dat?

Jij bent toch ook heiligverklaard?

Maria van Agreda

Daar kan ik ook niets aan doen

Birgitta van Zweden

Dit is Maria van Agreda

Maria van Agreda

Maria voor jou

Birgitta van Zweden

Moeder-abdis van het klooster van de Onbevleete Ontvangenis

Maria van Agreda

Een hele mond vol

Birgitta van Zweden

En, net als ik, een trouwe volgeling van Fransiscus van Assisi

Veerle

Die ken ik wel, Fransiscus van Assisi

Die is van dierendag

Maria van Agreda

Dierendag?

Birgitta van Zweden

Heb je daar een dag voor?

Veerle

Natuurlijk

Maria van Agreda

Blijkbaar

Birgitta van Zweden

Dat is me even ontgaan

Maria van Agreda

Fransiscus had ook wel iets met dieren

Birgitta van Zweden

Ja?

Maria van Agreda

Geloof het wel ja

Veerle

Jullie niet dan?

Maria van Agreda

Oh ja ja, zeker wel

Dieren, nou en of!

Maria van Agreda

Ja, en dit is dus Anna

Anna Katherina Emmerick

Ze is, eh... heel moe

Veerle

Hoe komt dat zo?

Birgitta van Zweden

Visioenen

Veerle

Visioenen?

Anna Katharina

Ik weet dat jullie het niet zien, maar jullie zijn omringd

Omringd door liefde, in cirkelende stralen om jullie harten

Vrouwen van Jeruzalem

Maria van Agreda

Al sinds ze een meisje van acht was, heeft ze constant visioenen

Een soort dromen, maar dan kraakhelder, en op ieder willekeurig moment van de dag

Veerle

Waar droomt ze dan van?

Maria van Agreda

Christus

Maria

En om de zoveel tijd krijgt ze die wonden

Veerle

Wonden?

Maria van Agreda

Stigmata

Christus' wonden

Spijergaten in haar handen en voeten

De doornenkransen op haar hoofd

En die visioenen dus

Birgitta van Zweden

Ze ziet een andere wereld

En die wereld vertelt haar weer iets over onze wereld

Veerle

Is ze niet gewoon hartstikke gek?

Maria van Agreda

Gek?

Veerle

Ja

Geestesziek

Maria van Agreda

Nou...

Veerle

Iemand die een wereld ziet die er eigenlijk niet is

Die er zelfs in kan rondlopen en met mensen kan praten

Die is toch gewoon niet goed bij haar hoofd?

Maria van Agreda

Denk je?

Veerle

Ja

Maria van Agreda

Zou je dat ook vinden als je daar zelf eentje van was?

...

Maria van Agreda

Ook wij hebben vele visioenen gehad, meisje

Wat is je naam?

Veerle

Veerle

Maria van Agreda

Weet je Veerle, wij hebben iets met die arme Anna gemeen

Birgitta van Zweden

Daarom zijn we hier

Maria van Agreda

Er is één persoon

Eén man

Die we het vaakst voor ons hebben gezien

Anna Katharina

Helder als de maan, warm als de zon, sterk als de oostenwind

Veerle

Wie?

Maria van Agreda

Het is een beetje ongebruikelijk

Veerle

Wie is het?

Maria van Agreda

Jozef

Veerle

Die van Maria?

Maria van Agreda

Ja

Weinigen weten iets van hem

Maar hij was een man naar Gods hart

En wij zagen het, telkens in dromen en gezichten

Veerle

Zijn jullie daarom heilig?

Maria van Agreda

Ik denk het wel ja

Ze hebben alles opgeschreven wat we hebben gezegd

Soms weet ik zelf niet meer wat ik allemaal heb gezegd

Ik weet alleen nog hoe scherp ik die rustige man, die Jozef, voor me zag staan

Anna Katharina

Helder als de maan, warm als de zon, sterk als de oostenwind

Veerle

Waarom Jozef?

Maria van Agreda

Jozef was een bijzondere man

Als kind al

Het was een vroom jochie
Wilde alles weten van God, van de geschriften
Hij vroeg zijn vader de oren van het hoofd

Birgitta van Zweden

En hij kon bidden!

Maria van Agreda

Nou!

Birgitta van Zweden

Wat kon die jongen bidden

Anna Katharina

Geen geheimenis in de hemel was hem onbekend

Maria van Agreda

Overweldigend

Dan zat in zijn eentje in de hoek van de kamer
op de grond
ogen dicht

Birgitta van Zweden

Is ie dood? Vroegen ze soms

Maria van Agreda

Was ie dus aan het bidden

Birgitta van Zweden

Soms uren achter elkaar
Was ie in een andere wereld
Hij wist zelf ook niet echt waarom
Het was gewoon zo, vanaf het begin
Geen wonder dat zijn zoon ook zo werd

Anna Katharina

Zulke genaden brengen ons in de kortst mogelijke tijd tot een zeer hoge graad van goddelijke liefde en heiligheid

Birgitta van Zweden

Nou

Maria van Agreda

Wat je zegt, liefje

Anna Katharina

Hij verhief zich op de vleugelen van gebed en beschouwing steeds dieper in de Godheid

Maria van Agreda

...
Ja

Birgitta van Zweden

Goed

Maria van Agreda

Geen wonder dus dat die arme jongen, toen ie volwassen begon te worden, niet echt wist hoe hij met de werkelijkheid om moest gaan

Hoe ie normaal moest praten met mensen die hun bezit het belangrijkste vonden, of het liefst roddelden over de buurvrouw

Hij stond altijd met één been half in de hemel

Hij werd niet echt een kluizenaar, maar wel een beetje

Birgitta van Zweden

Hij werd timmerman

Maria van Agreda

Dagenlang zat ie alleen maar binnen, in zijn werkruimte, te werken aan meubels

Birgitta van Zweden

Schitterende meubels trouwens

Maria van Agreda

Oh ja, zeker, van bijzondere kwaliteit

Stevig als een rots

Mooie vormen

Trefzeker in elkaar gezet

Niet dat hij dat zelf doorhad, trouwens

Birgitta van Zweden

Nee, die arme jongen had een probleem

Maria van Agreda

Hij kon niet onderhandelen

Birgitta van Zweden

Eens in de zoveel weken moest ie toch echt een keer naar de markt, zijn spullen verkopen

Maria van Agreda

Stond ie daar, te schutten

Doodeng vond ie het

De eerste keer ging het helemaal mis

Birgitta van Zweden

Wat moet dat kosten?

Maria van Agreda

Sorry?

Birgitta van Zweden

Wat dat kosten moet

Dat ding

Tafeltje

Maria van Agreda

Eh

Birgitta van Zweden

Wat voor hout gebruik je, timmerman?

Maria van Agreda

Wat voor...?

Birgitta van Zweden

Ga je me nou de hele tijd staan herhalen?

Maria van Agreda

Nee nee

Birgitta van Zweden

Ben je eigenlijk wel timmerman?

Maria van Agreda

Ja

Birgitta van Zweden

Wie heeft dat tafeltje gemaakt?

Maria van Agreda

Ik

Birgitta van Zweden

Wat een prul

Maria van Agreda

Hè?

Birgitta van Zweden

Wat een waardeloos ding, kijk nou, ik kan hem zo door zn poten duwen als ik wil

Maria van Agreda

Nou

Birgitta van Zweden

Durf je met zulke spullen op de markt te gaan staan?

Dit is wel Betlehem hoor!

Maria van Agreda

Maar

Birgitta van Zweden

Je zou me eigenlijk nog bij moeten betalen als ik dit tafeltje meenam

Vervoerskosten

Maria van Agreda

O

Ik wist niet

Birgitta van Zweden

Nee, dat was me al wel duidelijk
Dat je niets weet van timmeren
Ik neem dat gedrocht mee
Voor niks
En dan mag je me dankbaar zijn
Anders moet je er zelf aan het einde van de dag weer mee zeulen

Maria van Agreda

Nou, zo erg is het toch –

Birgitta van Zweden

Hoeveel jaar denk je dat ik al op deze markt kom?

Maria van Agreda

...

Birgitta van Zweden

Ik heb nog nooit iemand zulke troep zien verkopen

Maria van Agreda

O

Birgitta van Zweden

Nou, ik moet verder
Ik zal je laten weten of het tafeltje het langer dan een dag heeft uitgehouden

Maria van Agreda

Ja

Birgitta van Zweden

Van wie ben jij er eentje?

Maria van Agreda

Jacob

Birgitta van Zweden

klakt met haar tong
Ik zal hem zeggen dat je nog een hoop hebt te leren

Maria van Agreda

Om een lang verhaal kort te maken
Het ging als een lopend vuurtje over de markt

Birgitta van Zweden

Bij die magere jongen daar vlakbij de poort kun je gratis prima meubels meenemen. Mooie kwaliteit!

Maria van Agreda

Het liep storm
Tijdens zijn eerste dag op de markt verkocht ie helemaal niets

Birgitta van Zweden

Maar hij was wel driekwart van z'n meubels kwijt

Maria van Agreda

Toen zijn vader dat hoorde, wist hij dat er iets moest veranderen

Birgitta van Zweden

God was het daar wel mee eens

Maria van Agreda

En Hij had bijzondere plannen met Jozef

Dus vervroegde hij de dag waarop Jozef over het volle gebruik van zijn verstand kon beschikken

Birgitta van Zweden

Meisje

Volg je het nog?

Veerle

Ja

Birgitta van Zweden

Mooi

Er is nog zo veel te vertellen

En straks zijn we er niet meer

Maria van Agreda

Dat hoef je niet telkens te zeggen, Brigitta.

Birgitta van Zweden

Vergeef me

Maria van Agreda

Jozef werd wijzer en wijzer

Hij bleef mooie dingen timmeren, en verkocht ze voor even mooie prijzen

Hij bleef op zichzelf wonen, alleen

Een meisje diende zich niet aan

En hij was er ook niet naar op zoek

Tot die ene dag

Anna Katharina

Die gezegende dag

Maria van Agreda

Hij was bezig met een nieuw kamertje bouwen, aan de achterkant van zijn huis

Het stilste plekje

Hij wilde een kleine ruimte hebben om helemaal alleen te kunnen zijn

Birgitta van Zweden

Om nog beter te bidden

Anna Katharina

Terug in pure en zuivere eenzaamheid, schuilend onder de stille vleugels van de Heer der Heerscharen

Maria van Agreda

...

Wat je zegt, kind, wat je zegt

Op die dag dus, die middag, ontstond opeens een verblindend licht vlak voor zijn voeten

Hij viel op de grond, handen voor zijn ogen

Ik ben er geweest, dacht hij

Birgitta van Zweden

Jozef, wees niet bang

Maria van Agreda

Hoorde hij nou zijn naam?

Birgitta van Zweden

Jozef, haal die hand van je ogen

Maria van Agreda

Een reusachtige man, omringd door wit licht, keek hem aan

Vriendelijk

Niet beangstigend

Birgitta van Zweden

Ik breng je een boodschap van God

Dat kamertje dat je aan het bouwen bent, hoeft je niet af te maken

Je zult je niet terugtrekken als een kluizenaar

God heeft andere plannen met jou

Maria van Agreda

Ken je het verhaal van die andere Jozef, die onderkoning van Egypte werd?

Veerle

Ja

Die Jozef die eerst in de put werd gegooid

Maria van Agreda

Precies

De engel zei: Jozef, zoals jouw naamgenoot ooit het beheer kreeg over de graanschuren van Egypte

Zo krijg jij het beheer over de graanschuur van Gods heil

God heeft je nodig

Veerle

...

Dat was het?

Maria van Agreda

Daar moest hij het mee doen

En ik zal je niet vermoeien met ellenlange verhalen

Uiteindelijk werd hij naar de tempel geroepen, omdat ze een man zochten voor Maria, één van de dienstmaagden die uitgehuwelijkt moest worden

En ze vonden Jozef
God bracht hen bij elkaar
Tot dan was alles mooi

Anna Katharina

Rozengeur en maneschijn

Maria van Agreda

Precies

Maar daarna kwamen een aantal zware keuzes

Hij werd de vader van Jezus, maar toch ook weer niet

En dat wist hij, dat hij niet de echte vader was, en toch zorgde hij voor hem en Maria

Zijn hele leven lang

Birgitta van Zweden

Kun je je dat voorstellen, Veerle?

Een vader die niet je vader is?

Veerle

Hij wist dat toch gewoon?

Dat Maria een kind van God kreeg?

Dat had een engel ze toch verteld?

Maria van Agreda

Zo makkelijk was het niet

Die engel had het eerst alleen aan Maria verteld

Van dat kind dat ze van God kreeg

Jozef wist van niets

Hij dacht dat hij was getrouwd met een dienstmaagd

Een heilig meisje uit de tempel

Zo had ze hem dat ook verteld

Birgitta van Zweden

Jozef, ik zal met je trouwen want God heeft ons bij elkaar gebracht

Maar ik heb een gelofte afgelegd

Ik blijf maagd, mijn hele leven lang

Maria van Agreda

Geen probleem, vond Jozef

Zelf wilde hij dat ook

Ze zouden hun leven delen met God, geven aan God

Birgitta van Zweden

Maar vijf maanden na hun verloving, nog voordat ze waren getrouwd...

Maria van Agreda

Ze kon het niet meer verbergen

Maria was zwanger

En niet van Jozef, dat wisten ze allebei

Maar ze mocht niets zeggen

De engel had haar verteld over het kind dat ze kreeg, maar ze mocht Jozef niets vertellen

En Jozef, die ging van verbijstering, naar wanhoop, naar woede, naar vertwijfeling

Birgitta van Zweden

Hij dacht: ik ga weg, want met deze schande kunnen we niet verder

Maria van Agreda

Daarna dacht hij: ik ga weg, want misschien is Maria wel zwanger van een kind van God, en in dat geval ben ik veel te min om voor twee zulke heilige wezens te kunnen zorgen

Veerle

Gelijk had ie

Birgitta van Zweden

Maar hij bleef

Maria van Agreda

Hij bleef, Veerle

Hij bleef omdat God hem vroeg om voor hun te zorgen

Hij bleef omdat hij voor hun koos

Maria, en het kindje dat niet zijn kind was

Het was een mooi kind trouwens, die Jezus

Maar dat wist je al wel

Anna

Jezus was als de schepping van de Heilige Geest.

...

Birgitta van Zweden

Juist ja.

Maria van Agreda

Wat vind je van Jozef, Veerle?

Veerle

Mooi verhaal

Maria van Agreda

Het is niet alleen maar een verhaal

Veerle

Nou ja

Een bijzondere man dan

Maria van Agreda

Waarom?

Veerle

Omdat hij voor heel moeilijke keuzes stond

En toch het goede deed

Maria van Agreda

Denk je dat hij een goede vader was?

Veerle

Ja

Maria van Agreda

Heb jij ook een goede vader?

Veerle

Geen idee

Hij woont in Amerika

Birgitta van Zweden

Dat is niet om de hoek

Veerle

En hier heb ik alleen een vriend van mijn moeder die dolgraag mijn vader wil zijn

Maar dat is ie niet

Birgitta van Zweden

Aha!

Een soort Jozef

Anna Katharina

Iedere generatie kent grotere afstanden

Tot elkaar, en tot ons hart

Maria van Agreda

Is hij een nare man?

Veerle

Hij is...

Nou ja

Nee...

Maria van Agreda

Je wordt boos van hem

Veerle

Ja, ik heb niet voor hem gekozen!

Maria van Agreda

Nee, dat heeft je moeder gedaan

Maar net zomin heeft hij voor jou gekozen

Veerle

Nou, dan is er toch geen probleem?

Als we allebei niet voor elkaar hebben gekozen, hoeven we ook niet met elkaar te praten

Birgitta van Zweden

Nou ja...

Soms vraagt een situatie iets anders van je dan je eerst zelf had gewild

Maria van Agreda

Hij heeft voor je moeder gekozen
En bij jouw moeder hoorde jij
Dat respecteerde hij

Birgitta van Zweden

Sterker nog, hij heeft zijn uiterste best voor je gedaan

Veerle

Wat weten jullie daar nou van?

Birgitta van Zweden

Dat is een lang verhaal, schat

Veerle

En trouwens, daar heb ik hem nooit om gevraagd, om de hele tijd maar z'n best te doen

Maria van Agreda

Zorgt je moeder goed voor je?

Veerle

Ja

Maria van Agreda

Heeft ze ooit niet goed voor je gezorgd?

Veerle

Nee

Maria van Agreda

Heeft ze je ooit iets misdaan?

Veerle

Nee, het is mijn moeder
Stop met die vragen

Maria van Agreda

Precies
Dus heeft ze het verdiend dat jij voor haar kiest
En als je voor haar kiest, kies je ook voor degene van wie ze houdt

Veerle

Ja hallo
Zij houdt toch van hem?
Ik niet

Maria van Agreda

Je hoeft ook niet van hem te houden
Niet meteen
Jullie hoeven ook geen beste vrienden te worden
Maar je kunt hem wel accepteren

Veerle

Hoe doe je dat?

Maria van Agreda

Dat gebeurt vanzelf, Veerle

Gewoon door blijven leven

Anna Katharina

Jozef had zijn leven lang lief, tegen zijn verstand in, tegen alle tekenen in, had hij lief

Hij twijfelde, aan zichzelf en aan God, maar hij had lief

Zijn kracht was stil, want hij had een bijzondere taak

De weg banen

Muren openbreken

En muren optrekken waar bescherming nodig was

Dat deed hij, want hij had lief

Zo was hij

Zo wilde hij zijn

Tot op zijn allerlaatste dag, zijn sterfbed

Waar hij ten ruste lag, in de armen van zijn geliefde Maria, met Jezus aan zijn bed

Zijn leven lang had hij alle geheimenissen van boven begrepen

Ernaar geleefd

Eén ding was hem verborgen gebleven, en Maria had het hem niet verteld, omdat zijn lijden onder die wetenschap ondraaglijk zou zijn

De wetenschap dat zijn zoon gemarteld en gedood zou worden

De wetenschap dat zijn vrouw ontroostbaar zou zijn

Die wetenschap bleef hem bespaard

En dit was zijn gebed, elke dag opnieuw, tot aan zijn laatste adem:

Maak dat mijn liefde sterk is

Maak mijn kracht stil en rustig

Open mijn ogen en maak dat ik opsta

19. Hoe het afloopt

Paus Adrianus ligt op een bed. Om hem heen staan drie dienaren en één priester.

Priester

Ego te absolvo a peccatis tuis in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti.
Amen.

Dienaar I

Ik ontsla u van uw zonden in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.
Amen.

Ritueel waarin de priester paus Adrianus zalft.

Priester

Per istam sanstum unctionem et suam piisimam misericordiam adiuvet te Dominus gratia Spiritus Sancti, ut a peccatis liberatum te salvet atque prpitius allevet.

Dienaar I

Moge onze heer Jezus Christus door deze heilige zalving en door zijn liefdevolle barmhartigheid u bijstaan met de genade van Zijn Heilige Geest. Moge Hij u van zonden bevrijden, u heil brengen en verlichting geven.

Dienaar II geeft een brood aan de Priester. Deze scheurt hier een stuk af en voert dit aan de paus. Dienaar III geeft een glas wijn aan de Priester. De Priester laat de paus hiervan drinken. Tijdens dit ritueel zegt Dienaar I:

Dienaar I

Neemt en eet hiervan, want dit is mijn lichaam dat voor u gegeven is.
Neemt en drinkt hier uit, want dit is de beker van het nieuwe, altijd durende Verbond.
Dit is mijn bloed dat voor u en alle mensen wordt vergoten tot vergeving van de zonden.

*De Priester en Dienaren I, II en III kussen omstebeurt de hand van de paus.
Zij lopen de kamer uit. Dienaar I loopt achteraan.*

Paus

Wacht.

Dienaar

U moet rusten.

Paus

Doodgaan.
Ik moet doodgaan.
Uitgerust ben ik al.

Dienaar

U kunt rustig gaan.

Paus

Blijf je?

Dienaar I, aarzelend

Goed.

Dienaar I neemt onwennig plaats aan het bed van de paus.

Dienaar I, doelend op de Bijbel

Zal ik u wat voorlezen, uit de geschriften?

Paus

Nee, dank je.

Ik weet hoe het afloopt.

Jij bent nog jong.

Dienaar

Ik ben al in de twintig.

Paus

Jij bent een jonge jongen.

Dienaar

Achtentwintig ben ik.

Paus

Volgens mij ben ik nooit zo jong geweest.

En als ik het was, dan herinner ik me daar niets meer van.

Het zal iets geweest zijn met school.

Met boeken, en 's avonds mijn vader helpen.

Mijn vader stonk altijd naar klei.

Verder was het een beste man.

Heb je wel eens een meisje gekust?

Dienaar, geschrokken

Een meisje?

Uhm. Nee. Nee, natuurlijk niet.

Ik heb mijn leven aan God gewijd.

Paus

Ga je nu leugens vertellen aan een stervende man?

Stilte.

Dienaar

Één keer.

Paus

Wat?

Dienaar

Ik heb haar één keer gekust.

Paus

Aha.
Vertel.

Dienaar

Liever niet.
Ik heb gehoord dat u zich altijd fel verzette tegen schending van het celibaat.
Ik heb al teveel gezegd.

Paus

Dat was vroeger. Vroeger was ik een sobere man.
Ik ben er zelfs eens voor vergiftigd.
Door de maitresse van een kannunik.
Ja, die kon haar lief niet missen.

Nou?

Dienaar I

Ja?

Paus

Vertel.

Dienaar I

Dat kan ik niet doen. Het spijt me.

Paus

Wel heb je ooit.
De brutaliteit.
Ga jij hier een oude man zijn laatste wens ontzeggen?
Vertel zeg ik!

Dienaar I

Het stelt niet veel voor.

Paus

Je liegt.
Hoe heet ze?

*[Paus maakt het zich gemakkelijk, sluit zijn ogen.
Veerle komt het vertrek inlopen.
Dienaar I ziet haar.]*

Dienaar I

Maria.

Paus

Wel ja.
Ze zullen ook eens geen Maria heten.

Dienaar I

Maria?

Veerle

Nee, Veerle.

Paus

'Veerle.'

Dat klinkt al beter.

Was ze mooi?

Dienaar I

Mooier dan mooi.

Prachtig. Golvend blond haar en donkere ogen. Als van een oosterse prinses. En ze had ook een prachtig figuur. Niet te smal, mooi... verdeeld.

Paus

Een engel.

Een engel... met een goede voorgevel.

Dienaar I

Pardon?

Veerle

Sorry?

Paus

Een goede bos hout voor de deur?

Dienaar I

Dat zijn uw woorden maar ja, dat zou je zo kunnen zeggen.

Paus

Ga door.

Dienaar I, tot Veerle

Wie ben je?

Wat ben je?

Paus

Ik ben een pad. Een kleine dikke pad met een idiote muts.

[Veerle grinnikt.

Paus opent zijn ogen, merkt haar nu pas op.]

Paus

Daar ben je weer.

Mijn engel des doods.

Veerle

Sorry, ik mag niet lachen.

Ik moet gaan.

Echt.
Mijn oma... Mijn oma gaat dood.

Paus

Dood?
Ach ja.
De dood komt nooit alleen.

Vindt u het goed,
Engel des doods,
Als deze jongeman zijn verhaal afmaakt?

Het werd net interessant...
Over engels... met voorgevels...

*Paus sluit zijn ogen.
Veerle doet verwoede pogingen 'terug' naar haar eigen realiteit te komen.*

Veerle

Hallo?
Ik moet nu echt terug.

Veerle knijpt zichzelf.

Au!

Mama? Timo? Oma?!
...
Sander?

Sorry. Ik moet echt gaan.

*Veerle rent de kamer uit, maar rent er aan de andere kant even hard weer in.
Het lukt niet uit deze werkelijkheid te raken, steeds komt ze weer uit bij het sterfbed van paus
Adrianus.*

Veerle, uitgeput tot Dienaar I
He? Maar?

Zucht.

Ga je gang.

Dienaar I

*[de monoloog begint aarzelend. Gedurende het verhaal raakt Dienaar I echter meer en meer
op dreef].*

Goed. We waren nog jong. Een jaar of veertien denk ik. Hoe oud ben jij?

Veerle

Ongeveer zo oud.

Dienaar I

Ik kan me niet herinneren dat ik daarvoor al eens een meisje gezien had. Ik zat uiteraard op een jongensschool en thuis had ik vijf broers. Mijn moeder was kort na mijn geboorte overleden dus toen ik haar zag, deze Maria, Mariken, dit meisje, toen bekeek ik haar alsof ik zojuist gehoord had dat de aarde rond was. Mijn ogen rollen haast uit hun kassen, mijn mond hangt open.

Mariken.

Mariken met haar blonde haar in twee vlechten langs haar gezicht.

Mariken in haar witte jurk, zich uitstrekkend naar de waslijn.

Mariken op haar blote voeten, in het zachte gras.

Mariken....

Ik plukte bloemen uit de kloostertuin. Vergeeft u mij. Ik plukte bloemen uit de kloostertuin en rende naar haar toe. Naar dat huis aan de overzijde van de brug. Mijn hart bonkt in mijn keel, bang dat ze me afwijst. Het zweet staat op mijn voorhoofd en ik weet nog dat ik denk 'dit is het dan, het moment, dat waar ik op wachtte.' Hijgend kom ik bij haar huis aan.

Ze ziet me. Ze loopt naar me toe, slaat haar handen om me heen en kust me. Ik sluit mijn ogen. Voel alleen haar lippen.

Een week later was ze weg. Verdwenen.

Getrouwd met haar oom. Ergens in het Zuiden.

Nooit meer had ik iemand zo lief.

Ik voelde dat het niet mogelijk was.

Dat zij voor mij en ik voor haar...

Voor mij was er geen ander.

Alleen God.

Alleen God kon haar vervangen.

Toen wist ik...

Verveel ik u?

De paus geeft geen antwoord. Is overleden.

Veerle

Ik denk dat hij...

Dienaar I knikt, staat op, trekt de deken over het hoofd van Paus Adrianus.

Dienaar I

Dat is het verschil, tussen God en de mens.

De mens kiest één iemand waar hij van houdt, waar hij zijn leven mee deelt.

God hoeft niet te kiezen. Hij heeft liefde genoeg. Voor ons allemaal.

Muziek.

20. Kaarsen

Ziekenhuis. Op een kale rij stoelen in de gang zitten Timo en Veerle, naast elkaar, en Sander, enkele stoelen verderop.

Timo

Ze roept ons wel toch?

Veerle

Natuurlijk.

Ze wil gewoon even een momentje alleen.

Timo

Wat was oma wit.

Veerle

Ja.

Timo

En mager.

Terwijl ze toch altijd best wel, naja...

Veerle

Bolle wangen had?

Timo *opgelucht*

Ja.

Esther komt naar buiten.

Esther

Timo, oma vraagt of je komt.

Timo staat op.

Veerle

En ik?

Esther

Liever even één voor één.

Ze kan niet veel hebben nu,

en ze wil nog zoveel zeggen.

Veerle knikt. Timo en Esther af.

Stilte.

Sander schuift een stoeltje op naar Veerle. En nog één.

Veerle

Ja?

Sander

Sorry.

Veerle

Ik bijt niet.

Denk ik.

Sander

Gelukkig.

Denk ik.

Sander

Wil je een kindersuprise?

Veerle

Wat? Een 'kindersuprise' ?

Denk je nou serieus dat ik nu, op dit moment...[...]

Veerle ziet het beteuterde gezicht van Sander.

Veerle

Ja. Lekker. Eigenlijk.

Sander

Echt?

Het hoeft niet hoor.

Veerle

Eet je 'm anders zelf op?

Sander

Nou...

Ik heb er twee.

Veerle lacht.

Veerle

Wat moet jij nou met twee kindersuprises?

Sander

Ik stond in een hele lange rij voor de kassa.

En de vrouw voor mij was het niet eens met het bonnetje,

Dus de manager werd erbij geroepen, en daarna nog een vakkenvuller en ondertussen staarde ik de hele tijd naar dat rek met marsen en snickers en twixen en...

Veerle

Kindersuprises.

Sander

Ja. En toen bedacht ik me dat er vroeger altijd van die leuke dingen inzaten.

Plastic, dat je in elkaars moest klikken en je moest er stickers op plakken...

Veerle

Je hebt ook van die hele suffe kant en klare hoor.

Sander

Zullen we kijken?

Neem jij deze.

Sander geeft Veerle een kindersuprise, en neemt er zelf ook één.

Sander

Een... dinges... dinosaurus.. die verkleurt als je hem nat maakt...

Goh.

En jij?

Veerle

Een vliegtuig.

Sander

Zo, jij boft.

En waar ga je heen?

Veerle

Hoe bedoel je?

Nergens ga ik heen. Natuurlijk.

Wat een gekke vraag. Hoe kom je ...[...]

Sander

Grapje Veerle, grapje.

Veerle

Sorry.

Ik ben soms wat snel 'aangebrand,'

Af en toe.

Sander

Af en toe?

Veerle

Jij, hoor eens.

Niemand is zo vrolijk en meelevend als jij hoor.

Jij zou eens boos moeten worden, zoals een normaal mens.

Sander

Hey! Anders geef je dat vliegtuig maar weer terug hoor.

Veerle

Nee nee, die hou ik.

Stilte.

Veerle realiseert zich dat ze veel te vrolijk zitten te doen,

Voor mensen die in de buurt van een stervende zijn.

Sander

Gaat het?

Veerle

Ja. Het gaat eigenlijk heel goed.

Al voelt het niet zo gepast.

Alsof het nu helemaal niet goed zou mogen gaan.

Sander

Met je oma gaat het ook goed.

Veerle

Ze ligt dood te gaan!

Sander

Ja, maar waarschijnlijk precies zoals ze dat altijd gewild heeft.

Met jullie, dicht bij zich.

Haar God in het vooruitzicht.

Jouw oma boft maar.

Zo sterven is een hoop mensen niet gegeven.

Veerle

Geloof jij?

Sander

Nee, eigenlijk niet.

Ik heb God jaren geleden afgezworen.

Maar je moeder vroeg me toestraks met haar te bidden.

Veerle

Echt? Ze zei dat ze jou daar niet mee lastig wilde vallen.

Sander

Ik vond het eigenlijk wel fijn.

Veerle

Ja?

Sander

Ja, zo, samen.

We staken allebei een kaars aan en je moeder vertelde over je oma, over gekke dingen die ze met haar had meegemaakt.

En ik bedankte God voor je oma.

Ha. Dat klinkt best klef hé?

Veerle

Ja, heel. Maar ik snap het wel.

Sander

Ja? Bid jij wel eens?

Veerle

Ik heb het nog niet zo onder de knie,
maar af en toe praat ik wel eens... met de lucht.

Sander

Lucht?

Veerle.

Ja. Lucht.

Sander

Dan is het maar goed dat jij het vliegtuigje gekregen hebt,
dan ben je dichterbij nog meer lucht.

Veerle

En gelukkig heb jij die dino gekregen, want jij [...]

[Esther steekt haar hoofd om de deur.

Timo gaat naast Sander zitten.]

Esther

Veerle?

Oma vraagt naar je.

Vijfde novene

*De lucht die je ademt, is ouder dan de oudste boom
De zuurstof die jou leven doet, heeft gezworven
Door wolken licht en zwarte oceanen
Even is het in jou, even ben jij
Een huis
Deel je levens die gekomen en gegaan zijn
Misschien dat deze lucht
Mozes' longen vulde toen hij voor een open zee stond
Of was het Jozefs laatste adem, een zucht van vertrouwen
In Maria's armen en
God aan zijn bed
Misschien was het het laatste stemgeluid
Van een man op een heuvel die riep
Dat alles nu was volbracht*

*Ademhalen is niet moeilijk
Je doet het vijftien keer, elke minuut
Ook in de wereld die op je wacht, zal lucht en ruimte overal om je heen zijn
Als je met hem meeloopt
Heuvels op en af
Zul je ademem
En is hij de lucht*

*Maak dat ik ademen blijf, nog even
Stille bewegingen naar binnen en naar buiten
Maak dat ik lopen kan
Zodat ik, ook al ben ik nu weg
Straks weer terug kan keren
Als iemand me roept*

21. Altijd zomer

Silias

Jij bent een taaie, of niet?

Veerle

Hè?

Silias

Dat je een taaie bent

Dat zie ik in je groene ogen, Veerle

Je bent volgens mij hartstikke verdwaald of in elk geval niet blij

En toch ga je gewoon door

Wanneer slaap jij eigenlijk?

Veerle

Als jij er niet bent

Silias

Daar mag ook wel eens verandering in komen

Veerle

Wat?

Silias

Niks

Ga je mee?

Veerle

Dacht niet meer dat ik jou nog zou zien

Silias

Waarom niet

Was je van plan te vluchten?

Veerle

Vluchten niet

Maar gewoon

Dat er iets nieuws zou zijn

Silias

O, dus ik ben al oud nieuws

Veerle

Nee

Nee, jij bent best prettig... oud nieuws

Silias

Jaja

Normaal was ik nu zwaar beledigd hoor

Het is dat je zulke lieve sproeten hebt

Veerle

Wat zit je toch –

Silias

Veerle, lieve vrouw

Wat speelt er allemaal in jou

Veerle

Ga je nou ook nog rijmen?

Silias

Vind je het mooi?

Veerle

Ja hoor

Silias

Mooi

Wat heb je geschreven?

Veerle

Wat ik –

Silias

Je hebt iets in je hand

Een brief?

Is het voor mij?

Veerle

Nee

Je moet niet zo veel vragen, Silias

Anders word je net als iedereen

Silias

Dat wil ik niet

Veerle

Wat wil je eigenlijk?

Silias

Jouw verhaal

Waar kom je vandaan

Wat voor brieven schrijf je

Wanneer ga je naar Akerima

Veerle

Amerika

Silias

Juist

Veerle

En dit is een brief voor mijn oma

Silias

Zomaar?

Veerle

Nee

Ze is net overleden

Silias

O

Veerle

Ja

Silias

Dus het zijn mooie, aardige dingen voor haar, in die brief

Veerle

Ja

Heb ik wel mijn best voor gedaan, in elk geval

Silias

Heel goed

De allerbeste woorden en een muntstuk

Hebben jullie haar een mooi muntstuk meegegeven?

Veerle

Muntstuk?

Silias

Ja

Voor Charon

De veerman

Veerle

Ik denk

Dat verder wel voor de begrafenis enzo wordt gezorgd, door... iemand

Daar heb je toch mensen voor

Silias

Ja

Daar heb je Charon voor

De veerman die je over de Styx zet

Hoe wil je anders in de onderwereld komen

Veerle

Geloven jullie dat?

Silias

Wat?

Veerle

Dat je in een onderwereld komt als je dood bent?

Silias

Ja

Jij niet?

Veerle

De hemel

Silias

De hemel

Veerle

Ja

Silias

Waar de goden zijn?

Zie je wel

Ik dacht al dat je daar vandaan kwam

Veerle

Waar denk jij dat mijn oma heen gaat?

Silias

Als je het mij vraagt

Je oma staat nu aan de oever van de Styx

Ze heeft een muntstuk nodig voor de overtocht

Charon, de veerman, brengt haar naar de overkant

Daar zal haar ziel voor eeuwig ronddolen

Veerle

Dat klinkt gezellig

Silias

Is het ook niet

Zo gaat het met ons

Meer hebben we niet verdiend

Wij zijn geen goden, en wij zijn geen rechtvaardigen

Veerle

Geen rechtvaardigen?

Silias

Was je oma een goed mens?

Veerle

Ja

Heel lief ook

Silias

Misschien
Heel misschien...

Veerle

Ja?

Silias

Ach nee dat is ook zo onwaarschijnlijk

Veerle

Zeg nou

Silias

Voor enkelen van ons
De rechtvaardigen, en echt goede mensen
Is er een ander hiernamaals

Veerle

Waar is dat?

Silias

De Elyseïsche velden
Een prachtig land
Waar het altijd zomer is

Veerle

Daar is ze vast heen

Silias

Geloof je dat?

Veerle

Ik geloof dat het mijn oma goed zal gaan
In de hemel

Silias

Heeft dat ook te maken met die God
Die bekende onbekende?

Veerle

Denk het wel ja

Silias

Is die daar ook?

Veerle

Ja
Mijn oma heeft altijd gebeden
Ze wist zeker dat God er was

Silias

God
Eén God?

Veerle

Ja
Meer heb je er toch niet nodig?

Silias

Eigenlijk niet nee

Veerle

Gewoon God
En daar is ze nu heen

Silias

En die God is niet kwaad, ofzo?

Veerle

Kwaad?
Waarom?

Silias

Nou ja, heel veel van onze goden hebben nogal korte lontjes
Je hoeft maar één keer een god te hebben beledigd, en je bent de rest van je tijd in de onderwereld
een groot rotsblok een steile heuvel op aan het duwen, om telkens vlak voor de top dat ding weer
naar beneden te zien storten
Of je zit een eeuwigheid vastgeketend tot je kin in het water, maar telkens als je ervan wilt drinken,
zakt het water een paar centimeter, net buiten je bereik
En boven je hangt een tros druiven, maar telkens als je er naar hapt, steekt er een vleugje wind op
zodat ze net ver genoeg van je weg blijven

Veerle

Gruwelijk
Hoe kom je daarbij?

Silias

Gehoord

Veerle

Nou ik denk niet dat dat gebeurt
Oma zei altijd dat God van ons houdt

Silias

Van ons houdt?
Als in: liefde?

Veerle

Ja

Silias

Bizar

En is hij er altijd?

Veerle

Ik denk het wel

Silias

Niet alleen als je sterven moet?

Veerle

Nee, maar...

Silias

Maar...?

Veerle

Misschien is hij er dan wel meer

Silias

Meer?

Veerle

Meer dan anders

Dat je hem... meer weet te vinden

Dat je er dan toch wel graag in wilt geloven dat Hij bestaat

Silias

Omdat je dan weet dat het goed komt

Dat je naar hem toe gaat

Veerle

Ja

Maar normaal sta je daar niet zo bij stil

Silias

Bij ons is dat ook wel zo

Iedereen krijgt een muntje mee, iedereen de beste heilswensen voor de goden, ook al heb je die goden tijdens je leven vervloekt, of wilde je niets van ze weten

Veerle

Misschien had je het wel mis, tijdens je leven

En je wilt toch goed terechtkomen

Silias

Ik geloof ook liever in die God van jou

Veerle

Van mij?

Silias

Ja

Die God met liefde en zo, en een hemel waar het mooier is dan hier

Misschien is het best een mooi land daar, voorbij de Styx

Veerle

Jij met je Styx

Silias

Ja

Je moet me wel een muntje meegeven hoor

Als ik sterf van liefde

Veerle

Zal ik doen

Silias

Moet je gaan?

Veerle

Ik denk het

Silias

Naar Amerika

Veerle

Ja

Silias

Zien we elkaar nog terug?

Veerle

Vast wel

Silias

Ik hoop het, Veerle

Ze omhelzen elkaar, onhandig maar gemeend. Dan loopt Veerle weg. Als ze alleen is, stopt ze het papiertje weg, haalt de brief van haar vader tevoorschijn, en leest hardop:

Veerle

...zie je dat je vliegtuig over twee weken vertrekt. Je mag nog steeds nee zeggen.

[Denkt even na]

Nog drie dagen

Esther

Wat?

Ze staat weer in de huiskamer. Esther op de bank.

Esther

Wat zei je?

Veerle

Niks

Esther

Heb je gehuild?

Veerle

Nee

Esther

Kom even zitten

Heb je wel nodig, geloof ik

Veerle aarzelt. Komt dan bij Esther op de bank zitten.

22. Wijn

Esther

Zo.

Veerle

Ja.

Esther

Dat was me het dagje wel.

Veerle

Ja.

Esther

Wil je een wijntje?

Veerle

Hé?

Esther

Één glaasje.

Dat hebben we wel verdient.

Veerle

Uh. Ja. Goed.

Lekker. Denk ik.

Esther schenkt twee glazen in.

Veerle neemt een enthousiaste slok.

Esther

Ho ho, rustig aan.

Veerle

Lekker wel.

Esther

Hoe zit het nou?

Met die jongen?

Veerle

Hoe bedoel je?

Esther

Kom op Veer,

Dat zie ik toch aan je.

Kijk!

Je wordt helemaal rood.

Veerle

Het is klaar.

Met die jongen.

Esther

Echt?

Waarom?

En ik heb hem nog niet eens gezien.

Veerle

Hij woont heel ver weg.

Esther

Dat hoeft toch helemaal geen probleem te zijn.

Met de trein ben je...

Veerle

Hij woont in Athene.

Esther

Oh.

Veerle

Ja.

Esther

Hoe kom je daar nou bij?

Veerle

Via... internet.

Esther

Ja. Natuurlijk.

Veerle

Het is een mooie stad.

Hij heeft me een rondleiding gegeven.

Esther

Digitaal?

Veerle

Ja.

Digitaal.

Met de webcam.

Esther

Goh, dat dat allemaal zo makkelijk gaat hé?

Ik voel me helemaal oud.

Hoe heet ie?

Veerle

Silias.

Hij heet Silias.

Esther

Mooie naam.

Mooie jongen ook?

Veerle

Ja. Best wel.

Eigenlijk.

Esther

Oma was dol op mooie jongens.

Vooral Griekse, of Italiaanse.

Veerle

Echt?

Esther

Op het genante af!

Liepen we door een winkelcentrum, bleef ze gewoon staan,

Om ze even, van top tot teen te bekijken.

Om daarna, net even iets te hard, te roepen:

Hey, is dat niet iets voor jou!?

Veerle

Ik zou me doodschamen!

Esther

Ze heeft ook wel eens een briefje gestuurd aan de buurjongen.

“Vraag m’n dochter nou eens mee uit.”

En dan deed ze er een tientje bij, voor de bioscoop.

Veerle

Niet!

Esther

Oh, jawel.

Stilte.

Esther en Veerle drinken van de wijn.

Veerle

Mis je haar al?

Esther

Nee.

Nog niet.

...

Mis jij hem?

Veerle

Nou, we hadden natuurlijk niet echt iets.
Maar ik kon wel goed met hem praten.
Het luchtte wel op,
Even weg,
Hier.

Esther

Ja? Zijn wij zo verstikkend?

Veerle

Nee, dat niet.
Maar met jou kan ik niet echt praten,
Over Sander, want dat is je vriend.
Of over Timo, want dat is je zoon.
Over papa, want dat is je ex.
Met hem kon ik dat wel.
Want hij kende al die mensen toch niet.

Esther

Denk je veel aan je vader?

Veerle

Ja.
Natuurlijk.

Esther, oprecht verbaasd

Ja? Echt?

Veerle

Natuurlijk.
Ik ben voor de helft van hem.
En misschien denk ik juist wel zoveel aan hem,
Omdat hij er niet is.
Omdat ik hem niets kan vragen.
Dat hij wel 'mijn vader' is, maar dat ik niet zo goed weet wat dat betekent.

Esther

En die brief?

Veerle

Hou op over die brief!

Esther

Volgens Timo was die brief van papa.

Veerle

Ja.

Esther

Ik heb liever niet dat je daar over liegt.

Veerle

Je snapt er niets van.

Dit gaat niet om jou.

Dit gaat om hem, en om mij.

Veerle af.

Esther schudt haar hoofd. Schenkt zichzelf nog een glas wijn in.

Zesde novene

*Jouw leven is niet het eerste, en niet het laatste
Besef je als je de straat afloopt
De keuzes die je tegenkomt
Hebben altijd een geschiedenis, een eigen leven
Dat je kiest om links te gaan, of rechts, of dat je stil blijft staan en om je heen kijkt
Er is altijd een looplijn achter je
De weg die jij, en die een ander voor jou heeft afgelegd
Bepaalt de lijnen die je nog gaat trekken*

*Is dit echt? Vraag je jezelf af
Dat ik terugkijk op levens, op tijden die ver achter me liggen
Dat ik meevoel met mensen die ik nooit heb gekend
Dat ik geloof in iemand die ik nooit kan zien
Is dat echt?
En maakt het mij gelukkig?*

*Maar geluk is geen eindstation
En de tijd kent geen einde
Onze lijnen gaan voort, in eeuwig samenspel
Zo maken we de schitterendste figuren
Gewoon, door keuzes te maken
En verre lijnen met elkaar te verbinden*

*Jouw lijn
En de mijne
Ze lopen over de Atlantische Oceaan
En trekken een cirkel*

Geluk

23. Deel het brood

Veerle loopt rond. Ziet een deur. Ze kijkt nog eens om zich heen, belt dan aan.

Meneer opent de deur.

Veerle

Goedenavond. Ik wilde vragen of...

Meneer

Kom snel binnen.

Meneer trekt Veerle naar binnen.

Mevrouw

Nee. Niet nog één.

Je gaat te ver.

Meneer

Wat wil je dan?

Dat ik ze buiten laat staan?

Mevrouw

We kunnen ze niet allemaal redden.

Meneer

Ik wil het proberen.

Mevrouw

Ten koste van je gezin?

Meneer

...

Mevrouw

Ten koste van mij?

[Stilte.]

Meneer, tot Veerle

Ga snel zitten.

Het is niet veel.

Maar wat er is delen we.

Veerle

Waar ben ik?

Meneer

Hoe bedoel je?

Veerle

Waar ik ben.

Mevrouw

Ze is niet goed.

Meneer

Vast dagenlang niet gegeten.
Geheel in de war.

Mevrouw

Ze ziet er anders doorvoed uit.
Waar kom je vandaan?

Veerle

Van thuis.

Mevrouw

En waar is dat thuis?

Veerle

Ik ben verdwaald.

Mevrouw

Jaja.

Meneer

Klaar!
Dat kind heeft genoeg meegemaakt.

Mevrouw

Jij bent veel te goed.
En naïef.
Wie zegt dat ze niet één van hen is?

Meneer

Het is nog een kind!

Mevrouw

Alsof zij zich daar ooit iets van aangetrokken hebben.

Meneer

Genoeg!

Veerle

Ik zal gaan.
Sorry.
Het was niet mijn bedoeling om...

Meneer

Nee.
Je blijft.
Je blijft en je eet.

Mevrouw

Wat je wilt.

Mevrouw af.

Meneer

Jongens! Nieuwe!

Uit een kledingkast stapt een meisje. Ze loopt op Veerle af en stelt zich voor.

Gaia

Gaia.

Veerle

Veerle.

*Bij de volgende kinderen geeft Veerle telkens een hand.
Onder een vloerkleed kruipt een meisje tevoorschijn.*

Rachel

Rachel.

Vanachter een schilderij verschijnt een jongen.

Samuel

Samuel. Maar Sam mag ook.

Van onder de bank verschijnen twee meisjes.

Ruth

Dit is Eefje.

Eva

En dit Ruth.

*Alle kinderen beginnen vragen te stellen aan Veerle. Joelen en giechelen door elkaar heen,
vooral Veerle's kleren vinden ze maar vreemd.
Mevrouw komt binnen met een mand brood met boter.*

Mevrouw

Kan dit hier niet stiller?

Je zou haast denken dat ze gevonden willen worden.

Kippen. Allemaal kippen.

Mevrouw begint het brood in stukken te scheuren.

Mevrouw

Ondankbaar grut.

*Mevrouw deelt het brood uit aan de kinderen, die gretig beginnen te eten.
Als ze een stuk aan Veerle geeft:*

Veerle

Nee, dank u wel.

Alle kinderen en Meneer en Mevrouw kijken verbaast op.

Meneer

Wát zeg je?

Veerle

Ik heb geen honger.

Dank u wel.

Mevrouw

Geen honger?

Meneer

Wat kom je hier dan doen?

Veerle

Ik ben verdwaald,
en het was koud buiten.

Mevrouw

Koud?

Het vriest niet eens!

Samuel

Mag ik het hebben?

Veerle

Wat?

Samuel

Je brood!

Veerle

Ja. Tuurlijk.

Hier.

Als zij het hem wil geven, pakt Meneer het af.

Meneer

Zo gaat dat hier niet.

Eerlijk alles delen.

Samuel

Alstublieft?

Meneer

Wat zeg ik nou net ...

Er klinkt hard geklop op de deur.

Veerle

Wat..?

*Mevrouw legt haar hand op Veerle's mond.
Alle kinderen duiken terug hun schuilplaats in.
Mevrouw manoeuvreert Veerle een mand in.
Zelf neemt ze plaats op één van de eetkamerstoelen.*

Meneer opent de deur. We zien alleen zijn rug, zien niet met wie hij praat en wat hij zegt. Na een moment sluit hij de deur. Blijft geruisloos met zijn rug tegen de deur staan.]

Mevrouw

En?

Meneer

Dat scheelde niet veel.

Mevrouw

Wat was er? Wie was er?

Meneer

De lamp, boven de voordeur.
Ik had de lamp laten branden.
Zij waren het.
Ze vroegen zich af,
Of ik soms nog bezoek verwachtte...

Mevrouw

Wat heb je gezegd?

Meneer

Dat het een ongelukje was.
Dat ik uiteraard geen mens meer verwachtte,
zo na de avondklok.

Mevrouw

Goed.
Ja.
Dat heb je goed gedaan.

Meneer

Ja.

Mevrouw

Ja.

Veerle

Mag ik eruit?

Alle kinderen

Ssst!

Meneer glimlacht

Ja. Kom maar jongens.

De deur van Veerle's kamer gaat open.

Veerle

Nee.

Wacht!

Kinderen blijven halverwege hun schuilplaats als bevroren staan.

Mevrouw, paniekerig fluisterend

Wat? Wat is er?

Timo

Veerle,

Heb je even?

Veerle

Timo!

[Naar het gezin:]

Nee, het is niets. Het is Timo.

Mevrouw

Timo? Timo?

Kamer met onderduikers draait weg.

Veerle is weer in haar eigen kamer, met Timo.

24. Naar Amerika?

Timo

Jeetje Veerle

Wat een muffe lucht joh

Doe je ook nog wel eens iets anders dan hier zitten?

Veerle

Kwam je helemaal hiernaartoe om me dat te vragen?

Timo

Waar hou je je dan mee bezig?

Beetje voor je uit staren?

Veerle

Timo, breng je informatie over en sodemieter op

Timo

Ik heb geen informatie

Nog niet

Veerle

Wat doe je hier dan

Timo

Jou ondervragen

Veerle

Zo, jij durft!

Timo

Ja, ik weet niet, ik snap het niet

Papa stuurt een brief, helemaal uit Amerika

Alleen maar om te vragen hoe het met je is

Heeft ie niet naar mij gevraagd?

Veerle

Ja, ik zei toch: hoe het met *ons* ging?

Timo

En dat was het?

Veerle

... ja

Timo

Waarom zeg je: '...ja?'

En niet: 'jahaaa, dat was het, achterlijk broertje'

Veerle

...

Timo

Hij heeft nog nooit een brief gestuurd

Veerle

Nu wel

Timo

Ja, nu wel

Veerle

...

Timo

Nou ja, prima, wat jij wil

Hee ik ga hiernaast snoeihard een schietspel spelen

Dus dan weet je dat

Als je er last van hebt stop je maar wat in je oren

Daaag

Veerle

Okee okee, wacht

Timo

Wat?

Veerle

Hij heeft ook gevraagd

of ik

of we

nou ja

of ik misschien een keer, ooit, langs zou willen komen

Timo

In Amerika?

Veerle

Ja

Timo

Ooit?

Veerle

Ja, zoiets

Timo

Gaaf...

Veerle

Ja?

Timo

Ja?

Ja natuurlijk

Amerika!

Veerle

Je moet je kop houden, Timo!

Je moet echt je kop houden

Mama mag het niet weten

Die wordt gek

Timo

Amerika!

Veerle naar Amerika...

Veerle

Timo!

Timo

Jajaja, ik zeg niks

Tuurlijk niet

Veerle

...

Timo

Veer

Veerle

Ja?

Timo

Vroeg hij... of jij kwam? Of wij?

Veerle

...

Ik

Timo

...

Veerle

Hij had maar geld voor één kaartje

Timo

Ja

Dat is ook hartstikke duur

Naar Amerika

Veerle

Vind je dat erg?

Timo

Nee...

Ik ben allergisch voor honden

Veerle

Ja

Timo

Dat was toch niks geworden

Veerle

Ach nee

Timo

En hij heeft er toch geen geld voor

Veerle

Nee

Timo

Ik kan altijd nog zelf sparen voor zo'n kaartje

Veerle

Ja, dat kan

Timo

OK

Ik ga...

Veerle

Ja

Timo

Ingerukt mars

Veerle

En je kop houden hè!

Timo

Jaja! Hee, ik ga dus nu –

Veerle

Ja, ik stop wel wat in m'n oren

Timo

Goed idee

Timo af. Veerle gaat zitten op bed. Enkele momenten later de gedempte tonen van een schietspel. Veerle doet haar handen voor haar oren, loopt dan naar een kast en kruipt erin. Deur dicht.

25 Radio

*Alle kinderen zitten/ liggen op de grond.
Meneer en Mevrouw zitten in het midden, met hun oor dichtbij een radio.
Op de radio klinkt enkel ruis.*

*Veerle kruipt uit een kast,
Kijkt vertwijfelt om zich heen.
Realiseert zich waar ze is en neemt plaats tussen de andere kinderen.
Niemand lijkt haar gemist te hebben.*

Veerle, fluisterend
Waar luisteren we naar?

Anderen
Ssst!

Meneer, kijkt op zijn horloge
Nog tien seconden.

De kinderen, fluisterend
10...9...8...7...6...5...4...3...2...1...

*De radio, gaat van geruis over in het lied 'In naam van Oranje, doe open de poort.'
De begintune van Radio Oranje.
Koningin Wilhelmina klinkt.*

*[Fragmenten van radio Oranje zijn te vinden op
<http://www.zuidelijkewandelweg.nl/tijdtijn/herrijzendnederland.htm#oranje>]*

Veerle
Wilhelmina!

Anderen
Ssst!

26 Geen stomme dingen

Esther

Veer!

Veerle

Ssst

Esther

Wat is er?

Veerle

Wilhelmina!

Esther

Waar?

Veerle

Laat maar

Esther

Veer, we moeten even praten

Veerle

Dat meen je niet!

Esther

Wat?

Veerle

Wat heeft ie gezegd?

Esther

Wie?

Veerle

Timo?

Esther

Wat is er met Timo?

Veerle

...

Niets

Esther

Gaat het wel goed?

Je ziet er zo onrustig uit

Veerle

Het gaat prima

Esther

...

Veerle

...

Esther

Je had gelijk

Dit gaat om jou en hem

En ik weet niet wat hij je heeft geschreven, al heb ik wel een vermoeden

Maar jij beslist wat je daarmee doet

Ik wil alleen niet dat je stomme dingen doet

Als je stomme dingen doet, dan gaat het opeens niet meer alleen om jou en hem

Snap je dat?

Veerle

Waarom is hij weggegaan?

Esther

Dat is moeilijk uit te leggen

Veerle

Ik zou het hem willen vragen

Ik zou willen weten of ik op hem lijk

Esther

Het is lang geleden

We zijn opnieuw begonnen

Veerle

Dat kan toch niet

Je kunt toch niet zomaar opnieuw beginnen

Mijn leven is een keer ergens begonnen, en niet pas toen ik 4 was

Esther

Dat is waar

Wat wil je dan?

Veerle

Mijn vader is... oningevuld, of zo

En misschien wil ik dat wel niet meer

Esther

Je wilt hem invullen

Veerle

Ja

Esther

Hoe?

Veerle

Gewoon, door hem mee te maken
In het echt

Esther

Hem ontmoeten?

Veerle

Misschien

Esther

Hoe wil je dat doen?

Veerle

Weet ik veel
Ga nou maar, ik moet nadenken

Esther

Veer

Veerle

Ik zal geen stomme dingen doen

Esther

Okee
Daar vertrouw ik ook op
En als je nog ergens over wilt praten

Veerle

Einde van de gang, tweede deur links

Esther

Precies

27 Verbergen

Eva en Ruth zitten al breiend op de bank. Veerle zit er tussen in, houdt een bolletje wol vast.

Veerle

Is dit nou leuk?

Eva

We moeten toch wat.

Ruth

We zitten uren op een dag in die kast,
Dan ben je blij dat je eruit mag.

Veerle

Wat zou je het liefste doen?
Als alles kon?

Eva

Met mijn ouders en mijn broertje...
Thee! Rooibos thee.
En een boterham. Met boter. En jam!

Ruth

Buiten!

Eva

Ja, een picknick!

Ruth

Met sinaasappelsap.

Eva

En limonade!

Veerle

En cola!

Ruth en Eva

Cola?

Veerle

Sorry.

Waar zijn jullie ouders eigenlijk?

Stilte.

Mevrouw

Denk toch eens na.
Dom wicht.

Veerle

Ik vroeg me gewoon af...

Mevrouw

Waar denk je dat ze zijn?

Veerle

Sorry.

Ik dacht er niet bij na.

Eva

Waar zijn jouw ouders?

Veerle

Mijn moeder is thuis.

En mijn vader is in Amerika.

Mevrouw

Amerika!

Ken jij mensen in Amerika?

Veerle

Ja. Mijn vader.

Mevrouw

Zij kent mensen in Amerika!

Meneer

Veerle, is dat waar?

Veerle

Jahaa.

Maar ik ben er nog nooit geweest.

Meneer

Zit je vader in het leger?

Komt hij naar Nederland?

Veerle

Nee,

Ik ga naar Amerika.

Misschien...[..]

Er klinkt luid gebons op de deur.

Alle kinderen duiken hun plek in.

Meneer opent de deur.

Samuel niest.

Meneer en Mevrouw blijven als bevroren staan.

Iemand duwt de deur verder open.

Buurvrouw

Peter Jan, Peter Jan, Peter Jan.

Gezondheid!

Dat is toch geen manier meer van de deur open doen?

Ik zou haast denken dat je iets te verbergen had!

[Lacht veel te hard.]

Zo Nel, ben je dr klaar voor?

Gaan we weer 's kijken wat we vandaag kunnen bemachtigen.

Mevrouw trekt haar jas aan om met de buurvrouw mee te gaan.

Ik heb me kleine tas maar meegenomen,

Want die grote heb je deze dagen niet meer nodig.

Zo is het toch zeker? Gisteren nog! Of was het eergisteren?

Nee, gisteren, zei ik nog tegen die van hier tegenover,

Ik zeg....

[Mevrouw sluit de deur.]

Meneer blijft met zijn rug tegen de deur staan, laat zich dan langzaam naar beneden glijden. Langzaam komen de hoofdjes van de kinderen weer tevoorschijn. Kijken naar hem.]

28 Wat er kan gebeuren

Veerle

Als ik ga

Ga ik?

Wat nou als het nep is

Wat nou als hij liegt

Misschien is het mijn vader wel helemaal niet

Het is vast mijn vader niet

Het is iemand die me wil ontvoeren

Als ik in New York aankom, word ik in een auto getrokken, weggevoerd

Ik kom nooit meer thuis

Maar ik reis met een stewardess mee

Het staat er

Het is een echt kaartje

Het is een echte reis

Hoe ziet hij eruit?

Ik weet niet hoe hij eruit ziet

Ik herken hem niet

Dan sta ik in New York, in mijn eentje

We storten neer

We storten middenin de oceaan

Ze vinden me nooit meer terug

Ik ga niet

Hij komt maar hierheen

Waarom is ie sowieso weggegaan

Ik ga niet

Daaag

Amerika...

Het is wel Amerika

Veerle, idioot

Amerika

En je gaat niet?

Nee

Jawel

We loten erom

Hoe loot je in je eentje?

Denkt een tijd na, onrustig, loopt rond. Ziet dan een dobbelsteen liggen. Ze pakt hem op.

Hoog gooien

Anders ga je niet, okee?

29. Een ster op je jas

De kinderen maken een puzzel. Mevrouw is boodschappen doen.

Veerle en Meneer zitten aan de eettafel.

Meneer laat haar een fotoboek zien.

Meneer

Hier woonden we eerst.

Een stuk groter dan dit he?

Het is maar een paar straten van hier.

Bij de dorpsstraat.

Veerle

Wie is die jongen?

Meneer

Dat is Johan.

Veerle.

Oh.

Meneer

Knappe vent he?

Veerle

Nou...

Hij lijkt wel wat op u.

Dezelfde oren.

Meneer

Haha. Flaporen bedoel je.

Veerle

Is het familie?

Meneer

Mijn zoon.

Veerle

Waar is ie nu dan?

Meneer

Dood.

Veerle

Oh.

Meneer

Ja.

Stilte.

Meneer

Nog niet zo lang geleden hoor.
Drie jaar nu.

De Duitsers bevelen dat alle Joden een embleem moesten dragen.
Een gele ster, waarop stond dat ze Joods waren.
Johan vond het belachelijk.
Iedereen vond het belachelijk.
Hij wilde het er niet bij laten zitten.
"Ze kunnen toch moeilijk het hele volk afslachten."
Hij haalde zo'n ster, samen met zijn studentengroep.
Allemaal naaide ze de ster op hun jas,
en gingen de straat op.

Toen hij met het eten nog niet thuis was,
ging ik hem zoeken.
Hij was opgepakt.
Zeiden ze.
Het zou wel los lopen.
Zeiden ze.

Veerle

Wat is er gebeurd?

Meneer

Gefusilleerd.
Gaatje in zn kop.
Dood.

Kijk, ik heb het krantenbericht bewaard.

Veerle, leest voor

"Zij die zich voordoen als Joden,
zullen gestraft worden als Joden."

Meneer

Dus ik bedacht me:
als ik dan toch de vader van een Jood ben,
laat ik de Joden dan ook een handje helpen.

Eva, tot Samuel

Laat los!
Ik deed toch de hoekjes!

Meneer

Eef, ssst.

Veerle

Waarom worden de Joden eigenlijk vervolgd?
Alleen vanwege hun geloof?
Daar heeft toch niemand last van?

Meneer

Dat klopt.
Daar heeft niemand last van.

Veerle

Nou dan.

Meneer

Maar men heeft wel last van mensen die werk hebben,
die geld hebben, die macht hebben.
Kortom: men heeft last van mensen die alles hebben.
In een tijd dat zijzelf niets hebben.
Hier waren dat de Joden.

Veerle

U bedoeld dat ze rijk zijn? Waren?
Wat heeft dat met hun geloof te maken?

Meneer

Het een werkt het andere in de hand.
Joden werden nooit geaccepteerd.
Ze werden niet aangenomen bij bedrijven,
omdat ze bijvoorbeeld op bepaalde tijden wilde bidden,
of omdat ze niet mee wilden eten met wat de pot schafte,
omdat de voorschriften van hun geloof hen dat verbod.

Veerle

Dan begonnen ze toch gewoon voor zichzelf?

Meneer

Precies Veerle!
Dat deden ze ook. Joden werkten alleen nog maar bij Joden en alleen in sectoren waar ze zoveel
mogelijk hun eigen zaak konden opzetten.
Dat werden voornamelijk de diamanthandel en de banken.

Veerle

En zo werden ze rijk.

Meneer

Nou, niet allemaal he.
Veel leven en leefden in diepe armoede.
Maar ja, nu het niet zo lekker ging in Duitsland,
er was werkeloosheid onder de Duitse burgers,
werd er direct met de vinger gewezen naar de mensen die 'de goede banen' bezet hielden:
de joden.

Veerle

Maar dat ze kennelijk goed werken,
heeft toch niets met hun geloof te maken?

Meneer

Misschien wel.

Misschien niet.

Typisch is wel dat men het altijd op de Joden gemunt heeft.

Veerle

Hoezo?

De Tweede Wereldoorlog duurt toch maar vijf jaar?

Meneer

Laten we het hopen,

misschien duurt ie wel tien jaar.

Maar voor de Joden duurt de vervolging al sinds het jaar 1000.

Of eerder al, toen de christenen ontstonden.

Veerle

Maar toch niet zo massaal als nu?

Meneer

Omdat men de middelen nog niet had.

Maar ja, zodra de bijbel ontstond waarin letterlijk werd aangegeven dat de Joden verantwoordelijk waren voor de kruisiging van Christus...

Veerle

Maar Jezus is zelf een Jood!

Meneer

Ik heb het ook niet bedacht.

Ik heb het ook niet bedacht.

Mevrouw komt binnen, met boodschappentas.

Mevrouw

Nee, help vooral niet.

Ik doe het wel alleen.

Zoals gewoonlijk.

Meneer, *fluisterend tot Veerle terwijl hij het fotoboek opbergt*

Geen woord over Johan.

Veerle schudt haar hoofd.

30. Open kaart

Veerle

Hee

Sander

Hee

Verdwaald?

Veerle

Waar is mama?

Sander

Even bij de buren

Gaat het?

Veerle

Ik moest geen stomme dingen doen, zei ze

Sander

Nee

Stomme dingen zijn zelden handig om te doen

Veerle

En als ik dat toch wilde gaan doen, moest ik het laten weten

Dan wist ik jullie te vinden

Sander

Eind van de gang

Veerle

Tweede deur links

Maar goed, zit jij niet op te wachten

Ik kom... een andere keer wel terug

Of zeg maar tegen mama –

Sander

Wat voor stoms ga je doen?

Veerle

Naar Amerika met het vliegtuig

Sander

...

Nou

Dat is... weer eens wat anders

Veerle

Sorry

Sander

Waarvoor?

Veerle

Ben je niet boos?

Sander

Waarom zou ik?

Als ik op iedereen boos moest worden die naar Amerika vliegt...

Veerle

Ja maar dat is natuurlijk een achterlijk idee

Sander

Hoe kom je erop?

Veerle

Ik niet

Papa

Sorry

Mijn echte... vader, zeg maar

Sander

Houd eens op met dat omslachtige gedoe

Hij is je vader toch ook?

Veerle

Ja, maar jij...

Sander

...bent Sander

Veerle

Sander

Sander

Kom op met de feiten

Veerle

Hij heeft me een brief geschreven

Sander

Met de vraag of je naar Amerika wil komen?

Veerle

En een ticket

Sander

...

Zo, die laat er geen gras over groeien

Wanneer -

Veerle

Overmorgen

Sander

Okee...

Dat zijn dus de feiten

Veerle

Ja

Sander

En jij?

Veerle

Ik zou wel willen

Maar er kan me van alles gebeuren

En mama wordt gek

Sander

Waarom zou ze gek worden?

Veerle

Omdat ik dan heel ver weg ben, bij de man...

Sander

Die jullie heeft verlaten?

Veerle

Ja

Sander

Dat klopt

Maar dat betekent niet dat jij niet je eigen keuzes mag maken

Het is en blijft je vader

Veerle

Maar het kan toch gewoon niet

Ik in mijn eentje

Sander

Als we alles goed doornemen, afspreken, zou het misschien wel kunnen

Maar dan moet je nu wel open kaart spelen

Veerle

Zou jij me laten gaan?

Sander

Alleen als ik zo zeker mogelijk wist dat je veilig zou zijn

Veerle

Ik dacht dat het onmogelijk was

Of dat ik stiekem... nou ja

Sander

Echt, Veer, je moet echt open kaart spelen
Eigenlijk had je dat al veel eerder moeten doen

Veerle

Sorry

Sander

Wil je hem ontmoeten?

Veerle

Denk het wel

Sander

Ik zou het moedig van je vinden

Veerle

Moedig?

Sander

Ja
Het kan je helpen om te ontdekken...
Wie je bent

Veerle

Ja
Wie ben ik eigenlijk

Sander

Geen idee

Veerle

Nee hè?

Sander

Tijd om dat mysterie op te lossen

Veerle

Ik ga het doen

Sander

Okee
Maar alleen als je ons er vanaf nu bij betreft
En je het zo snel mogelijk aan je moeder vertelt
Dat ga ik niet doen

Veerle

Sander

Sander

Ja?

Veerle

Zou jij gaan als je mij was?

Sander

Ja

Je moet er wel klaar voor zijn, maar ik zou gaan

Als het kon, ging ik mee

Veerle

Echt?

Sander

Ja

Maar wil jij de vriend van je moeder naast je hebben staan als je je vader ontmoet?

Veerle

Misschien wel

Dan vergeet ik tenminste niet wat ik thuis heb

Sander

Dat is waar

Veerle

...

Sander

Ik stuur je moeder naar je kamer als ze terug is

Veerle

Okee

31. De Amerikanen komen

Mevrouw zit op de bank, te breien.

Alle kinderen zitten verstopt

Meneer vliegt de kamer binnen.

Meneer

Ze komen!

Ze komen!

De kinderen gluren voorzichtig vanuit hun schuilplaats.

Veerle

Wie?

Eva

Ze!

Gaia

De Duitsers!

Samuel

Snel! Terug in de kast!

Alle kinderen trekken snel hun hoofd terug.

Meneer

Nee nee nee!

De AMERIKANEN!

Ze komen!

Mevrouw

Echt?

Meneer

Snel zet de radio aan!

Kinderen, kom.

De kinderen en Veerle komen uit hun verstopplek.

Mevrouw haalt de radio tevoorschijn, zet deze aan.

Wilhelmina spreekt, duidelijk hoorbaar is dat de geïllieerden de Nederlandse grens zijn binnengevallen en dat de Duitsers op de vlucht zijn.

De radio-uitzending sluit af met 'We'll meet again', gezongen door Vera Lynn.

De muziek klinkt zachtjes tot aan het einde van de scene.

Meneer

Ze komen!

Meneer pakt mevrouw beet en geeft haar een zoen.

Mevrouw

Nou Peter Jan, er zijn kinderen bij!

Geeft hem dan snel ook een zoen.

Veerle

We moeten naat buiten!

Gaia

Ja! Laten we ze onthalen, onze helden.

Eva

We moeten bloemen voor ze plukken.

Ruth

Bloemen!

[Ademt diep in.]

Ik kan ze nu al ruiken!

Alle kinderen, behalve Veerle en Samuel, rennen naar buiten.

Veerle

Ga jij niet mee?

Samuel

Nee.

Veerle

Kom.

Misschien mag je wel een stukje meerijden, op de tank.

Samuel

Kan me niets schelen.

Samuel kruipt zijn kast in.

Veerle

Sam?

Samuel trekt de deur dicht.

Stilte.

Veerle

Ben je bang?

Stilte.

Veerle

Soms is het best eng, het onbekende.

Natuurlijk kan het tegenvallen.

Maar het zou eeuwig zonde zijn om alle mooie onbekende dingen mis te lopen,

doordat je in een muffe oude kast blijft zitten.
En weet je?

Stilte.

Samuel, vanuit de kast
Nou?

Veerle
Ze hebben chocola.

De deur van de kast gaat open.

Samuel
Echt?

Veerle
Echt.

Veerle pakt Samuels hand, samen lopen ze naar buiten. Licht.

32. Hallo lucht 2

Tijdens Veerles monoloog komen alle personages in genoemde volgorde nog 1 maal langs, groeten haar

Veerle

Hallo God, die in de lucht om me heen is
Nu ben ik boven de wolken
Met jou
U
Met ruimte overal
De reis is lang, dus ik probeer wat te slapen
Schaapjes tellen, zeggen ze dan

Herder komt langs

God, soms ben je het vuur in de duisternis
En de herder die op zijn schapen past

Pidronteas en Silius komen langs

Soms ben je een Onbekende God
Ben je alles dat ik niet kan begrijpen, maar waar ik wel op hoop

Ibrahim, Abraham, Miriam en Baruch komen langs

Soms denk ik dat je alleen voor mij bestaat en niet voor de ander
Maar je bestaat juist tussen ons in
Je bent de blauwe lucht tussen mijn huis en dat van een ander

Dienaar I komt langs

Soms behoed je mij voor de harde buitenwereld
Maar vaak ben je juist die wereld, en niet een vroom gebed

Maria, Brigitta en Anna komen langs

Je bent de vader die mij altijd zal beschermen
Die zijn armen om mij heen slaat
En me nooit zou verlaten

Onderduikersgezin komt langs

Je bent een bron van liefde, niet van haat
Waar we ook naartoe worden gebracht, en waar we ook vandaan omen
We zien niet van u t scheiden
We zien uw kinderen
Heel veel kinderen

De schapen komen nog langs. Veerle gaat doormet hun tellen.

Zevende novene

*Je wacht op een wonder
Maar een wonder kan niet lopen
Kan niet vliegen
Kan niet reizen
Jij wel
En waar jij bent, waar jij je lijn hebt getrokken
Kan het wonder zijn
Gebeuren
Het enige dat je hoeft te doen
Is goed om je heen kijken*

*Sta op.
Dat is een gewone zin, een gewone actie.
Je benen voelen, je spieren, je voeten op de grond.
Leven is geen wonder
Maar samenleven wel
En dat wonder ontdekken we pas
Met uitgestrekte armen
Naar elkaar*

*Je breekt de muur om je heen af
Je baant een weg
en je stijgt op
Van bovenaf
lijkt de tijd een verhaal
Dat zich achter je heeft plaatsgevonden
Geen wonder: je bent een ander mens, want
Je hebt gekozen
Het wonder is er pas
Zodra je bent geland
En ontdekt
En ontmoet*

*Dan is je liefde iets sterker
je kracht stil en rustig
En zijn je ogen open, want
Je bent opgestaan*